

September 2026

BNDR

Jouw agrarische jongerenblad

Extra bijlage

**De
Blijver**

MaïsChallenge:

Frisse blik op teelt **13**

Terugblik:

Ledenbijeenkomsten **27**

Bordenactie NAJK:

Toekomst jonge

boer op doodlopende weg 22

Samenwerking

Thema

Ontwikkelen of afwachten?

Veel melkveehouders vragen zich af wat de stikstofplannen van het kabinet uiteindelijk gaan betekenen voor hun bedrijf. Er wordt veel gesproken over ontwikkelruimte, vergunningen en toekomstperspectief, terwijl nog niet alle details bekend zijn.

Veel ondernemers wachten op meer zekerheid voordat zij keuzes maken. Maar ondernemen vraagt ook om vooruitkijken. Wat zijn de gevolgen van de stikstofplannen? Welke mogelijkheden heeft jouw bedrijf als je wil ontwikkelen? Welke investeringen zijn (nog) verstandig? En hoe robuust zijn je plannen als de omstandigheden veranderen? Denk ook aan ontwikkelingen rond de waardeestijging van het bedrijf. En de gevolgen van fiscale wijzigingen voor toekomstige bedrijfsoverdracht, winstverdeling of verkoop.

Wil je groeien, investeren, samenwerken of werken aan bedrijfsopvolging? Verken verschillende scenario's. Zo krijg je beter inzicht in de kansen en aandachtspunten voor jouw onderneming. Dat geeft rust, helpt bij investeringsbeslissingen en maakt het makkelijker om tijdig bij te sturen.

Breng je situatie in kaart

Wij helpen je inzicht te krijgen in de kansen, risico's en mogelijke vervolgstappen voor jouw bedrijf.

Meer weten?
Scan de
QR-code:

Flynth. Het beste advies dat we je kunnen geven.

Beste leden,

DE AFGELOPEN MAANDEN SPRAK IK velen van jullie: tijdens bedrijfsbezoeken, ledenbijeenkomsten en aan de keukentafel. Wat mij opvalt? De vraag is steeds minder of we moeten meebewegen, maar vooral hóé. De wil om vooruit te gaan is er. Jonge boeren en tuinders willen ondernemen, investeren en bouwen aan hun toekomst.

TEGELIJKERTIJD GROEIT DE ONZEKERHEID. Kan ik op deze plek blijven boeren? Wat betekenen nieuwe doelen en regels voor mijn bedrijf? En kan ik straks het bedrijf van mijn ouders nog met vertrouwen overnemen? Die vragen raken mij, als voorzitter van NAJK én als jonge ondernemer. Want een toekomst bouw je niet op mooie woorden, maar op duidelijkheid, vertrouwen en ruimte om keuzes te maken.

DE KOMENDE PERIODE WORDT DAAROM CRUCIAAL. Veel plannen worden nu verder uitgewerkt. Juist daar wordt bepaald wat beleid straks daadwerkelijk betekent op jouw erf. Zijn plannen haalbaar en werkbaar? Bieden ze perspectief? Kun je ermee vooruit?

VOOR NAJK STAAT DAAROM STEEDS één vraag centraal: helpt dit jonge boeren en tuinders daadwerkelijk vooruit? Is het antwoord ja, dan bouwen we daarop verder. Is het antwoord nee, dan blijven we dat benoemen en komen we met oplossingen vanuit de praktijk.

DAT DOEN WE WAAR MOGELIJK samen met agrarische organisaties, ketenpartijen, overheden en maatschappelijke partners. We hoeven het niet altijd eens te zijn, maar vooruitgang vraagt wel om samenwerking en verantwoordelijkheid. Daarbij staat het belang van onze generatie altijd voorop.

VOOR ONS ALS BESTUUR BETEKENT DIT: luisteren naar wat er op jullie erven speelt, verbinding zoeken en onze stem krachtig laten horen. Jonge boeren en tuinders verdienen een belangenorganisatie die niet alleen meepraat, maar ook keuzes durft te maken. Daar zetten wij ons iedere dag voor in.

ONDANKS ALLES WENS IK JULLIE een voorspoedige oogst en een goede start van het AJK-seizoen. Graag tot ziens!

Gerben Boom, NAJK-voorzitter

GERBEN

In dit nummer

4 Themabijeenkomst met partners en leden **6** Up-to-date **10** NAJK voor jou **11** De week van.. Eise Tonnis de Vries **13** MaisChallenge **14** Terugblik symposium NAJK **19** Robot & Weiden **21** Convenant Gewasbescherming **22** Bordenactie NAJK **26** Voor jouw AJK **27** Ledenbijeenkomsten **29** BoerVeilig **31** CORE **33** BoerNatuurlijk **37** Column door Naomi de Rijk **38** Lobby **40** Uit alle hoeken **42** AJK gespot **43** BINT & Winnaar fotowedstrijd

Colofon BNDR wordt uitgegeven onder verantwoordelijkheid van het Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt. **Abonnementen:** BNDR verschijnt 4 keer per jaar. BNDR is gratis voor NAJK-leden en Vrienden van NAJK. Artikelen, foto's of illustraties kunnen alleen na overleg met de redactie worden overgenomen. Vragen of opmerkingen over de adressering? Neem contact op met één van de onderstaande organisaties: **Provinciale AJK's:** Friesland: info@ajf.najk.nl, Groningen: info@grajk.nl, Drenthe: info@dajk.nl, Flevoland: info@fajk.nl, Overijssel: info@oajk.nl, Gelderland: info@gajk.nl, Utrecht en Noord- en Zuid-Holland: info@hajk.nl, Zeeland: info@zajk.nl, Brabant: info@bajk.nl, Limburg: info@lajk.nl **Hoofdreductie:** Christel Klok, 06-44033995, communicatie@najk.nl **Advertenties:** AgriPers **Vormgeving:** AgriPers BV **Druk:** Damen Drukkers **Op de cover:** Tim de Wit

INHOUD

Samenwerking begint met elkaar iets gunnen

De landbouw staat voor grote uitdagingen. Waterkwaliteit, stikstof, bodemkwaliteit, een eerlijk verdienmodel en maatschappelijke verwachtingen raken allang niet meer één sector. Toch blijkt samenwerken makkelijker gezegd dan gedaan. Tijdens een themabijeenkomst van NAJK gingen leden en partners met elkaar in gesprek over de vraag hoe de sector elkaar beter kan vinden. Succesvolle samenwerking begint niet bij regels of contracten, maar bij vertrouwen, gelijkwaardigheid en de bereidheid om verder te kijken dan het eigen erf.

Tekst: Lieveijn Hogeboom, Beeld: ChatGPT

Alleen ga je misschien sneller, maar samen kom je verder." Het is een uitspraak die regelmatig langskomt wanneer over samenwerking wordt gesproken. Toch blijkt die samenwerking in de praktijk niet altijd vanzelfsprekend. Iedere ondernemer heeft immers zijn eigen bedrijf, zijn eigen uitdagingen en zijn eigen toekomst om veilig te stellen. Tijdens de themabijeenkomst werd duidelijk dat succesvolle samenwerking begint bij iets wat misschien wel het lastigst is: elkaar iets gunnen.

Verder kijken dan je eigen bedrijf

Hoewel samenwerking tussen landbouwsectoren steeds vaker wordt genoemd als oplossing voor maatschappelijke opgaven, begint die volgens Hans Scholte (Flynth) veel dichterbij huis. "Ondernemers kijken vaak eerst naar hun eigen belang en de korte termijn. Maar als beide partijen het wederzijdse voordeel zien en elkaar iets gunnen, dan wordt één plus één drie." In de praktijk ziet hij dat ondernemers kansen laten liggen doordat ze vooral vanuit hun eigen positie redeneren. Ook Ellen Klein Koerkamp (FrieslandCam-

pina) ziet die spanning tussen individuele en gezamenlijke belangen. Volgens haar wordt er binnen de landbouw al volop samengewerkt, bijvoorbeeld via coöperaties, maar blijft iedere ondernemer verantwoordelijk voor zijn eigen bedrijf. "Uiteindelijk kijk je toch eerst naar je eigen bedrijf. Dat is ook heel menselijk." Tegelijkertijd moeten we onszelf blijven afvragen wat een keuze betekent voor de samenwerking met anderen. Volgens Erik van Ophoven (Interpolis) begint samenwerking daarom met gelijkwaardigheid. Niet de grootte van een bedrijf of de positie in de keten bepaalt het succes, maar het vertrouwen dat beide partijen in elkaar hebben. "Maak vooraf duidelijke afspraken om discussie achteraf te voorkomen."

De regio als gezamenlijke opgave

Waar de landbouw zich de afgelopen decennia steeds verder heeft gespecialiseerd, lijkt de aandacht nu langzaam weer terug te keren naar de regio. Volgens André Hoogendijk (BO Akkerbouw) is dat niet meer dan logisch. "Je bent als boer actief op twee assen: je sector én je regio." Juist in de regio komen vraagstukken als waterkwaliteit, stikstof en bodem samen. Volgens hem vraagt dat om meer samenwerking tussen ondernemers die vaak letterlijk elkaars burens zijn. Van Ophoven herkent dat beeld vanuit Limburg. Tegelijkertijd ziet hij volop mogelijkheden wanneer ondernemers elkaar eerder opzoeken. "Je hoeft niet meteen een officiële samenwerking aan

"Samenwerken is niet zo moeilijk. Samen blijven werken is de echte uitdaging."

- JACQUELIEN LENFERINK (NEDAP) -

te gaan. Begin gewoon eens met een kop koffie en kijk waar je elkaar kunt versterken."

Elkaar versterken

Volgens Jacqueliën Lenferink (Nedap) vragen de maatschappelijke opgaven om een bredere blik dan de eigen sector. Samenwerking tussen akkerbouw en veehouderij biedt volgens haar kansen om vraagstukken als waterkwaliteit, bodem en kringlopen gezamenlijk aan te pakken. Ook Van Ophoven kijkt liever naar wat partijen elkaar kunnen bieden. "Ik zou niet zeggen dat beide sectoren iets moeten inleveren. Ze moeten allebei iets geven." Hoogendijk sluit zich daarbij aan. "Een samenwerking begint niet met inleveren. Die begint met elkaar versterken."

Verbinden begint aan de keukentafel

Erfbetreders kunnen volgens de deelnemers een belangrijke rol spelen bij het verbinden van ondernemers. Zij komen op veel verschillende bedrijven en kunnen daardoor kansen signaleren die ondernemers zelf niet altijd zien. Die rol is volgens Van Ophoven niet om

"Begin gewoon eens met een kop koffie en kijk waar je elkaar kunt versterken!"

- ERIK VAN OPHOVEN (INTERPOLIS) -

Deze themabijeenkomst kwam tot stand met medewerking van Wendy Kicken (NAJK), Gerjanne van Esveld (NAJK), Jacqueliën Lenferink (Nedap), Leon Vonck (GrAJK), Ellen Klein Koerkamp (FrieslandCampina), Haïke ter Haar (DLV Advies), Hans Scholte (Flynth), Erik van Ophoven (Interpolis), Anke Fekken (DLV Advies), Ylva van der Vlugt (ForFarmers) en André Hoogendijk (BO Akkerbouw).

samenwerkingen op te leggen, maar juist om het gesprek op gang te brengen. "Soms is het al voldoende om ondernemers op elkaars mogelijkheden te wijzen." Ylva van der Vlugt (ForFarmers) ziet juist in die gezamenlijke kringlopen kansen voor de toekomst. Volgens haar moeten sectoren vooral kijken naar de belangen die zij delen. "Waar kun je de kansen benutten? Dat zijn juist die circulaire stromen."

Een eerlijke keten

Samenwerking houdt bovendien niet op bij het erf. Ook binnen de keten blijft vertrouwen opnieuw het sleutelwoord. Volgens Lenferink is samenwerken niet het moeilijkste deel. "Samenwerken is niet zo moeilijk. Samen blijven werken is

de echte uitdaging." Daarvoor is het volgens de deelnemers belangrijk dat opbrengsten en risico's op een manier worden verdeeld waar alle partijen zich in kunnen vinden. Van Ophoven benadrukt dat eerlijk niet altijd hetzelfde betekent als gelijk. "De ene keer profiteert de een iets meer, de andere keer de ander. Zolang beide partijen tevreden zijn, blijft een samenwerking bestaan." Klein Koerkamp kijkt daarbij liever naar de keten als geheel. "Het is eigenlijk een ecosysteem. Soms geef je elkaar juist de ruimte om verder te komen." Volgens Van der Vlugt houdt een eerlijk verdienmodel daarom niet op bij de boer, maar vraagt het ook inzet van verwerkers, retail en consument.

Begrip als basis

De vraag blijft vervolgens hoe maatschappelijke prestaties ook daadwerkelijk kunnen worden beloond. Haïke ter Haar (DLV Advies) wijst erop dat extra inspanningen op het gebied van dierenwelzijn of duurzaamheid alleen toekomst hebben wanneer consumenten bereid zijn daarvoor te betalen. Haar collega Anke Fekken vult aan: "Als mensen weten waar ze voor betalen, zijn ze vaak ook eerder bereid die keuze te maken." Daarmee raakt ze misschien wel de kern van de hele bijeenkomst. Samenwerking gaat uiteindelijk niet alleen over afspraken tussen boeren onderling, maar ook over verbinding met de rest van de keten én met de maatschappij.

Samen sterker

De uitdagingen waar de landbouw voor staat zijn te groot om als afzonderlijke ondernemer of sector op te lossen. Tegelijkertijd laat de discussie zien dat samenwerking geen vanzelfsprekendheid is. Het vraagt om vertrouwen, duidelijke afspraken, wederzijds begrip en soms ook de bereidheid om verder te kijken dan het eigen belang.

Deze stellingen stonden centraal in de discussie:

- Kijken ondernemers nog te veel naar hun eigen belang, of lukt het om ook het gezamenlijke belang voorop te stellen?
- Hoe kunnen akkerbouw en veehouderij elkaar versterken zonder dat een van beide sectoren het gevoel heeft iets te moeten inleveren?
- Wat is belangrijker voor een toekomstbestendige landbouw: samenwerking binnen de eigen sector of juist tussen verschillende sectoren?
- Wat is er nodig om samenwerking in de keten écht van de grond te krijgen en risico's en opbrengsten eerlijk te verdelen?

UP-TO-DATE

‘Een bom onder de Nederlandse stikstofaanpak’

Dagelijks bestuurder Merel Straathof sprak op vrijdag 14 augustus namens NAJK tijdens de Statenvergadering over het intrekken van de vergunningen in Noord-Brabant. "Wat hier gebeurt, legt een bom onder de Nederlandse stikstofaanpak." Agrarisch ondernemers wordt gevraagd forse stappen te zetten, maar zij kunnen dit niet zonder een geldige vergunning. "Gaaf u door met het voorgenomen besluit, dan stuurt u jonge boeren een doodlopende weg in. De generatie die juist alles moet oplossen, ontnemt u zo het uitzicht op een toekomst.. Geef ons op zijn minst een kans!"

Benieuwd naar de volledige inbreng van NAJK? Scan de QR-code en luister de bijdrage van Merel terug!

Luister de laatste podcast-aflevering rondom de Taskforce Stikstof terug!

Tijdens de laatste podcast-aflevering gingen NAJK-voorzitter Gerben Boom en dagelijks bestuurder Merel Straathof dieper in op de Taskforce Landbouw, Natuur en Stikstof. In deze aflevering deelt NAJK-voorzitter Gerben Boom de vijf randvoorwaarden die voor NAJK gedurende het hele proces centraal stonden. Wil je meer weten over de inhoud van de plannen, de keuzes die zijn gemaakt en wat dit betekent voor de toekomst van jonge boeren en tuinders? Scan de QR-code en luister naar de extra aflevering van de NAJK-podcast: Eerlijk over beleid. Gerben en Merel bespreken hierin de Kamerbrief van 26 juni, de rol van NAJK en de belangrijkste aandachtspunten voor jonge boeren en tuinders.

Alle afleveringen van de 'NAJK-podcast: Eerlijk over beleid' zijn terug te luisteren via Spotify en YouTube.

Met het magazine De Blijver naar de Tweede Kamer

Bij deze BNDR-editie ontvang je eenmalig het magazine 'De Blijver'. Met serieuze verhalen én satire laten we zien hoe regels soms botsen met de boerenpraktijk. Het magazine wordt ook verspreid onder Tweede Kamerleden en beleidsmakers, om aandacht te vragen voor het perspectief van jonge boeren.

NAJK op de RMV in Hardenberg

De RMV in Hardenberg komt er weer aan en NAJK is dit jaar ook van de partij! Tussen alle koeien, machines en innovaties door is onze stand dé plek om even bij te praten. Dus: ben je op 20, 21 of 22 oktober ook op de beurs te vinden? Kom gezellig langs bij stand 462 & 463. Schuif aan voor een praatje, stel je vragen of kom gezellig even buurten met andere jonge boeren en tuinders.

Bordenactie NAJK:

Toekomst jonge boer op doodlopende weg

Overall in Nederland verschijnen opvallende borden langs de wegen met de kraakheldere boodschap: 'Toekomst jonge boer loopt dood'. Het dreigende intrekken van Natuurbeschermingswet-vergunning en een verdere stapeling van regels zetten jonge boeren en tuinders klem. Het platteland staat op een kruispunt: blijven we steken op deze doodlopende weg, of kiezen we voor de route vooruit? Jonge boeren hebben de sleutel in handen, maar de overheid moet wel de weg vrijmaken. Tijd om te sturen op perspectief.

Doe je mee? Lees meer op pagina 22 en 23.

Kom stagelopen bij NAJK!

NAJK is altijd op zoek naar stagiaires met affiniteit voor de agrarische sector. Wil jij je graag inzetten voor de jonge boeren en tuinders? Help binnen de verschillende projecten, denk mee met de communicatie en contentplanning of sluit aan bij een lobby-overleg! Verbreed je horizon binnen een jong en gezellig team!

Stuur een open sollicitatie inclusief CV naar info@najak.nl of bel 030-2769869 bij aanvullende vragen. Wie weet zit jij straks bij ons op kantoor in Amersfoort!

Advertentie

KLAAR VOOR DE TOEKOMST

Of het nu gaat om verduurzaming, vergunningen, energie, mest, bouw of bedrijfsontwikkeling: je staat voor belangrijke keuzes.

DLV Advies denkt met je mee. Met onafhankelijke adviseurs in jouw regio, brede kennis en een praktische aanpak maken we complexe vraagstukken overzichtelijk. Zo zorgen we ervoor dat je vandaag grip hebt en morgen verder kunt.

WIJ HELPEN JE VERDER

www.dladvies.nl

Jouw erf, Jouw toekomst

Samen groeien we verder.

Onze melkrobot met Flow-Responsive Milking™ en AI-gestuurde inzichten past zich continu aan aan de behoefte van elke koe. Elke melkbeurt past de VMS™ zich automatisch aan aan de melkstroom, per kwartier, van de individuele koe. Dat zorgt voor maximale rust, een natuurlijke melkroutine en optimale benutting van de robotcapaciteit. Zo werk je efficiënter én koe-gericht—elke dag opnieuw.

**Benieuwd naar
Flow-Responsive Milking?**
Scan de QR-code
en bekijk de video

 DeLaval

de coöperatieve
Rabobank

Wiard Visser: **Samenwerken voorbij de perceelsgrens**

Vooruit boeren doe je niet alleen. Akkerbouwer en ondernemer Wiard Visser laat in de coöperatie het Buitenland van Rhooen zien hoe samenwerking tussen boeren, natuurorganisaties, recreatieondernemers en inwoners leidt tot een sterker landschap én een toekomstbestendig bedrijf.

Wiard Visser van De Buytenhof in het Buitenland van Rhooen. Als ondernemer en bestuurslid van de gebiedscoöperatie werkt hij samen met boeren, natuurorganisaties en recreatieondernemers aan een biodivers en toekomstbestendig cultuurlandschap. Foto: Isabelle Boon.

Een van de leden van de coöperatie is het bedrijf van Wiard Visser: De Buytenhof. Wie zijn bedrijf bezoekt, merkt het direct: dit is geen doorsnee landbouwbedrijf. Tussen Rotterdam en de Oude Maas runt Wiard Visser als vierde generatie ondernemer een veelzijdig familiebedrijf met akkerbouw, fruitteelt, een winkel, theeschenkerij, educatie en dagbesteding. Als kind hielp Wiard al mee op het familiebedrijf en ontwikkelde hij een passie voor het boerenleven. 'Met je handen in de klei' is nog altijd wat hem het meeste aanspreekt. Toch is het verhaal van Wiard groter dan zijn eigen bedrijf. Hij is bestuurslid van coöperatie het Buitenland van Rhooen, een gebied van ongeveer 600 hectare dat ontstond als compensatie voor de aanleg van de Tweede Maasvlakte. Hier werken boeren, natuurorganisaties, overheden en recreatieondernemers samen aan een levend cultuurlandschap waarin landbouw, biodiversiteit en recreatie elkaar versterken.

Van individueel naar gezamenlijk

Voor Wiard begint natuurinclusieve landbouw met een andere manier van kijken. Niet vanuit het eigen perceel, maar vanuit het gebied als geheel. Boeren stemmen hun bedrijfsvoering af op gezamenlijke doelen voor biodiversiteit en landschap. Daardoor worden individuele keuzes onderdeel van een groter geheel. Dat zie je terug in het bouwplan. In plaats van maximaal te sturen op productie wordt gewerkt met granen, bloeiende gewassen en hakvruchten in een uitgebalanceerde rotatie. Chemische middelen worden waar mogelijk verminderd en overal in het gebied zijn akkerranden, hoogstamboomgaarden, heggen, plas-drasoevers en wintervoedselvelden aangelegd. Samen vormen ze een netwerk waarin insecten, vogels en andere soorten ruimte krijgen.

Leren door te meten

Kenmerkend voor het Buitenland van Rhooen is dat resultaten daadwerkelijk worden gemeten: de ontwikkeling van flora,

insecten, vogels, bodem- en waterkwaliteit wordt continu gemonitord. Dat spreekt Wiard aan. "Wat ons vrij uniek maakt, is dat er veel gemeten wordt aan natuurwaarde. Soms haal je doelen nog niet – dan moet je bijsturen. En dat vind ik eigenlijk alleen maar mooi."

Volgens hem is biodiversiteit geen verzameling losse maatregelen, maar een proces van leren en verbeteren. Juist door samen resultaten te volgen, ontstaat inzicht in wat wel en niet werkt. Dat helpt ondernemers om betere keuzes te maken voor zowel hun bedrijf als het gebied.

Meer dan voedsel produceren

De samenwerking stopt niet bij natuurbeheer. Op De Buytenhof komen landbouw, recreatie, educatie en zorg samen. Jaarlijks ontvangen Wiard en zijn collega's duizenden bezoekers. Daarnaast werken medewerkers, vrijwilligers en deelnemers aan de dagbesteding samen op het erf. Zo ontstaat een gemeenschap rondom het bedrijf. "Mensen zien hier met eigen ogen hoe voedsel wordt geproduceerd," zegt Wiard. Bezoekers ervaren het landschap, ontmoeten de ondernemers en krijgen meer begrip voor de keuzes die boeren maken. Daarmee ontstaat draagvlak voor een andere manier van landbouw bedrijven. Ook economisch biedt samenwerking kansen. Er wordt gewerkt aan nieuwe afzetketens, zoals voor graan. Boeren, molenaars en bakkers ontwikkelen samen producten die passen bij de natuurinclusieve landbouw van het gebied. Dat vraagt tijd en doorzettingsvermogen, maar levert uiteindelijk nieuwe verdienmodellen op.

Durven investeren in de toekomst

Voor Wiard ligt de grootste uitdaging niet in kennis of motivatie, maar in zekerheid. Biodiversiteit opbouwen kost jaren. Bodemverbetering, natuurmaatregelen en nieuwe ketens leveren niet direct rendement op. "Als je echt verder wil kijken, dan wil je ook zekerheid hebben voor je bedrijf." Daarom pleit hij voor meerjarige afspraken die ondernemers de ruimte geven om te investeren in een langetermijnvisie.

Zijn boodschap aan jonge boeren sluit daar naadloos op aan: zoek de samenwerking op. Niet alleen met collega-boeren, maar ook met partijen buiten de landbouw. Want de uitdagingen van morgen vragen om meer dan ondernemerschap alleen.

Verdiene aan biodiversiteit?

Een gezonde bodem, meer biodiversiteit én een toekomstbestendig verdienmodel gaan hand in hand. In de bundel Biodiversiteit als kompas voor toekomstbestendige landbouw delen boeren, experts en onderzoekers hun praktijkervaringen. Ontdek hoe samenwerking, innovatie en slimme keuzes bijdragen aan een sterke landbouwsector – vandaag én morgen. **Lees de bundel op rabo.nl/biodiversiteit.**

Wat deed NAJK voor jou de afgelopen periode?

Iedereen bij NAJK zet zich dag in dag uit voor 100% in voor jou als lid. We zorgen bijvoorbeeld voor het materiaal, achtergrondinformatie en gespreksleiders voor interessante bijeenkomsten of discussieavonden, ontwikkelen trainingen en cursussen en behartigen jouw belangen in Den Haag of Brussel. Wat deed NAJK voor jou in de afgelopen periode?

NAJK lanceerde een webpagina voor de convenanten gewasbescherming. Hier kunnen lezers een overzicht vinden met alle informatie: www.najk.nl/convenantengewasbescherming.

NAJK lanceerde ook een webpagina voor de Taskforce Landbouw, Natuur en Stikstof: www.najk.nl/taskforcelandbouwnatuurenstikstof.

Stichting Brancheorganisatie Kalversector (SBK), Dierenbescherming en NAJK ondertekenden het plan van aanpak van de kalverhouderij.

NAJK organiseerde een besloten symposium over toekomstgericht agrarisch ondernemerschap. Hierbij werd ook stilgestaan bij het afscheid van Roy Meijer als oud NAJK-voorzitter. [Lees meer op pagina 14 en 15.](#)

Merel Straathof was spreker tijdens de Dag van de Ruimtelijke Ordening.

NAJK bracht een inhoudelijke reactie op de stikstofplannen uit. Hierbij werd ook een podcastaflevering gelanceerd, waarin Gerben Boom en Merel Straathof dieper ingingen op de Taskforce. [Scan de QR-code op pagina 6 om de podcast terug te luisteren.](#)

Gerben Boom was te gast bij de NOS en sprak hier over de stikstofplannen van het kabinet.

Merel Straathof was te gast bij BNN Vara's Vroeger Vogels, hier sprak zij over de stikstofplannen.

NAJK organiseerde vier ledenavonden, waarop NAJK-leden werden bijgepraat over de Taskforce Stikstof en de convenanten gewasbescherming. Daarnaast was er ruimte om vragen te stellen. [Lees meer op pagina 27.](#)

NAJK organiseerde samen met BO Akkerbouw, LTO en Greenports een ledenwebinar over de convenanten gewasbescherming.

Gerben Boom en Hilde Coolman namen wekelijks deel aan gesprekken rondom de convenanten gewasbescherming. Op 14 juli tekende Hilde hiervoor het convenant op hoofdlijnen namens NAJK.

Eise Tonnis de Vries was aanwezig bij de OECD, de internationale organisatie voor economische samenwerking in Parijs.

NAJK was samen met andere agrarische organisaties aanwezig bij het boerenprotest in Den Bosch op 14 augustus. Vanaf het podium sprak NAJK-voorzitter Gerben Boom. Daarnaast was de Statenvergadering live te volgen, waar Merel Straathof namens NAJK en Lotte van Heesbeen namens BAKJ hebben ingesproken. [Meer over de bijdrage van Merel op pagina 6.](#)

Met een landelijke bordenactie vraagt NAJK aandacht voor de knellende positie van de jonge generatie Nederlandse boeren op het platteland. [Lees meer op pagina 22 en 23.](#)

Bovenstaande is een kleine greep uit alle activiteiten die NAJK gedaan heeft in de afgelopen periode. Kijk voor meer activiteiten op najk.nl/voor-jou.

De week van... Eise Tonnis

Binnen het dagelijks bestuur van NAJK vervult Eise Tonnis de Vries de portefeuille Toekomstbestendig Ondernemerschap. Daarnaast zit hij in maatschap met zijn vader, opa en oma op het melkveebedrijf in het Groningse Niekerk. Binnen zijn portefeuille staan bedrijfsovername, het GLB en ondernemerschap centraal. We nemen je mee in zijn werkweek!

Maandag

Ik mocht namens NAJK afreizen naar het zonnige Parijs voor een meeting bij de OECD, erg bijzonder! De OECD doet onderzoek naar de fiscale en financiële samenwerking tussen landen. Dit keer stond de Nederlandse agrarische sector op de agenda. Samen met LTO en de VLB heb ik input geleverd over bijvoorbeeld de Vestigingssteun en de MIA-VAMIL.

Dinsdag

Na een lange treinreis richting het mooie Groningen en een kort nachtje lag er thuis 150 hectare gras klaar om gehakseld te worden. De loonwerker hakselt en wij rijden zelf mee, heerlijk!

Woensdag

Na regen komt zonneschijn en na gras komt stront. We hebben een paar blokken land op afstand liggen. Met de transporttank heb ik de mesttank bevoorrad met het bruine goud, blijft mooi werk.

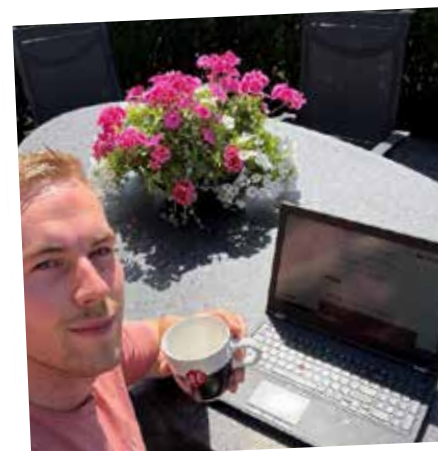
Vrijdag

Om 4.15 uur ging de wekker om onze koeien te melken. Dit doen we 3x daags in een 50 stand carroussel en er gaan ongeveer 340 koeien door de put. Met een bakje koffie en de zonsopgang is dit zeker geen straf.

Donderdag

Het is bijna Prinsjesdag en dat betekent een belangrijk moment voor NAJK, het gaat ook om ondersteuning en geld voor jonge boeren. Er zijn een aantal fiscale regelingen negatief beoordeeld zoals de landbouw- en cultuurgroenvrijstelling. Vandaag neem ik een aantal rapporten nog een keer door en overleg ik met collega's van andere partijen hoe we deze regelingen in de benen kunnen houden. Kortom, heel wat pagina's lezen en een hoop bakken koffie. Met de zon erbij kleur je ook nog een beetje bruin :)

Koppert

Last van emelten? Pak de larven aan vóór ze schade veroorzaken!

Langpootmuggen leggen in de nazomer en het najaar hun eitjes af. Door emelten vroegtijdig biologisch te bestrijden met nuttige nematoden, voorkom je verrassingen en schade aan het gewas in het voorjaar.

Zes redenen om nuttige nematoden te gebruiken

Snelwerkende biologische oplossing

Geen resistentie-opbouw van plagen tegen nematoden

Toepasbaar met standaard spuitapparatuur

Compatibel met de meeste bestrijdingsmiddelen

Laat geen residu achter

Eenvoudig te integreren in IPM-strategie

Voorkom gewasschade. Pak emelten in het najaar aan met nuttige nematoden en bescherm bieten, uien en andere kwetsbare gewassen.

koppert.nl

MaïsChallenge geeft Niek een frisse blik op zijn maïsteelt

Voor Niek Geerdink (30) uit Gelselaar is dit het eerste jaar dat hij meedoet aan de MaïsChallenge. Op het melkveebedrijf dat hij samen met zijn familie runt, worden ongeveer 140 melkkoeien gehouden en is maïs een belangrijk onderdeel van het rantsoen. Jaarlijks verbouwt hij 13 hectare maïs. Daarnaast neemt hij nog maïs over van bedrijven in de omgeving, waardoor er uiteindelijk ongeveer 20 hectare wordt gehakseld.

Eerstejaarsdeelnemer Niek Geerdink over zijn ervaringen met de MaïsChallenge.

De reden om mee te doen is voor Niek duidelijk: nieuwe inzichten opdoen. "Je doet dingen vaak zoals je ze gewend bent. Door te zien hoe anderen het aanpakken, kun je beter afwegen of bepaalde keuzes ook op je eigen bedrijf passen." Volgens hem zit de meerwaarde van de MaïsChallenge vooral in het contact met andere deelnemers en de begeleiding van de specialisten. Via de gezamenlijke appgroep krijgt hij een goed beeld van hoe verschillend de omstandigheden in Nederland kunnen zijn: "Ik dacht op een gegeven moment dat iedereen de maïs er inmiddels wel in zou hebben zitten, maar op andere plekken in het land bleek dat heel anders te zijn. Je hebt te maken met droge en natte gebieden en dat zie je terug in de keuzes die mensen maken." Dat maakt het volgens hem interessant om ervaringen te delen en van elkaar te leren.

Persoonlijke begeleiding

Ook het bezoek van de LG-specialist vond hij waardevol. Tijdens de opkomstcontrole werd niet alleen gekeken naar de ontwikkeling van het gewas, maar ook naar de gemaakte keuzes rondom de teelt. Verder is de masterclass van Eurofins hem bijgebleven. Vooral het onderwerp bodemanalyse zette hem aan het denken. "Vaak kies je voor een standaard grondmonster, terwijl een uitgebreidere analyse veel meer informatie kan geven. Daardoor ben ik kritischer gaan kijken naar bemesting en wat de bodem echt nodig heeft."

Uitdagingen in het seizoen

Het groeiseizoen kende ook de nodige uitdagingen. Op de lagere percelen vroegen de natte omstandigheden in het voorjaar om extra aandacht tijdens de grondbewerking. Later in het seizoen speelde juist de droogte een rol. Toen heeft Niek contact opgenomen met zijn LG-specialist voor advies over beregenen. "Het is prettig dat je iemand kunt bellen om even te sparren. Dat maakt de begeleiding laagdrempelig."

"Door de MaïsChallenge kijk je beter naar je eigen perceel, maar ook naar wat anderen doen."

Inmiddels kijkt hij ook anders naar zijn gewas. Niet alleen naar zijn eigen maïs, maar ook naar die van collega's en andere deelnemers. "Je wordt toch wat fanatieker. Je kijkt beter naar je eigen perceel, maar ook naar wat anderen doen."

Of hij opnieuw zou meedoen met de Challenge? Die kans acht hij groot. Vooral omdat de Challenge volgens hem laat zien hoeveel je van elkaar kunt leren. "Door kennis met elkaar te delen, doe je ideeën op waar je op je eigen bedrijf weer iets mee kunt."

De MaïsChallenge is een tweejaarlijks initiatief van NAIJK en maïsveredelaar Limagrain dat zich richt op het versterken van kennis en vaardigheden rond de maïsteelt. Deze editie gaan negentien individuele deelnemers en drie scholenteams de strijd met elkaar aan. FrieslandCampina en Eurofins zijn dit jaar de exclusieve partners van de MaïsChallenge en helpen bij de organisatie en inhoudelijke verdieping van het traject.

NAJK blikt vooruit tijdens toekomstgericht agrarisch ondernemerschap symposium over

In juni hield NAJK een besloten symposium over toekomstgericht agrarisch ondernemerschap. Bestuurders, onderzoekers, ondernemers en beleidsmakers gingen met elkaar in gesprek over de toekomst van de landbouw en het perspectief voor jonge boeren en tuinders. Aansluitend werd er stilgestaan bij het afscheid van voormalig voorzitter Roy Meijer.

Tekst: Lievijn Hogeboom, **Beeld:** Noa Wegerif en Lievijn Hogeboom

Toekomstbestendig ondernemerschap centraal

NAJK-voorzitter Gerben Boom opende het symposium met een terugblik op een periode waarin de landbouwsector voor grote uitdagingen stond. Tegelijkertijd stond hij stil bij de ontwikkeling die NAJK in die jaren heeft doorgemaakt. Volgens Gerben ligt de kracht van NAJK in het feit dat de vereniging wordt gevormd door jonge boeren en tuinders uit de praktijk. Vanuit die basis werkt NAJK aan één gezamenlijk doel: zorgen dat ook in de toekomst ondernemers gemotiveerd blijven om voedsel te produceren binnen een sterke en toekomstbestendige agrarische sector.

Heldere kaders voor jonge ondernemers

Volgens Merel Straathof (externe vicevoorzitter en portefeuillehouder leefomgeving) vraagt een toekomstbestendige landbouw om heldere keuzes en duidelijke kaders. Jonge boeren en tuinders produceren gezond voedsel, beheren het landschap en dragen bij aan maatschappelijke opgaven. Daarvoor zijn duidelijke randvoorwaarden, ruimte voor ondernemerschap, innovatie, rechtszekerheid en een sterke markt nodig.

Panelgesprek over perspectief voor de sector

Tijdens het panelgesprek gingen Sjoukje Heimovaara (voorzitter raad van bestuur WUR), Tessa Avermaete (oprichter Run and Harvest), Ruud Tijssens (Director Public & Cooperative Affairs bij Agrifirm) en Peter Meedendorp (voorzitter CEJA) met elkaar in gesprek over de toekomst van de landbouwsector. Centraal stonden de keuzes die nodig zijn om jonge ondernemers perspectief te bieden. Innovatie, kennisontwikkeling, doelsturing en samenwerking vormden daarbij de rode draad.

Volgens de panelleden zijn duidelijke doelen belangrijk, maar moeten ondernemers ook de ruimte krijgen om zelf invulling te geven aan maatschappelijke opgaven. Ook landbouwminister Jaimi van Essen was aanwezig en hij onderstreepte het belang van toekomstperspectief voor jonge boeren en tuinders. Daarnaast sprak hij zijn waardering uit voor de inzet van Roy Meijer in de afgelopen jaren.

Afscheid van Roy Meijer

Na het inhoudelijke programma stond NAJK stil bij het afscheid van Roy Meijer als voorzitter van NAJK.

In zijn afscheidsspeech blikte Roy terug op zijn bestuursperiode. Hij omschreef deze jaren als de grootste en zwaarste reis van zijn leven. Ook stond hij stil bij de lessen die hij onderweg heeft geleerd. Daarbij benadrukte hij het belang van draagvlak, samenwerking en het bouwen aan oplossingen op basis van inhoud en logica. Volgens Roy zijn het uiteindelijk mensen die verandering mogelijk maken.

Daarnaast keek hij terug op de ontwikkeling van de vereniging. In de afgelopen jaren heeft NAJK zich verder ontwikkeld tot een volwassen organisatie die op inhoud een belangrijke gesprekspartner is geworden voor politiek, beleid en sectorpartijen. Tot slot riep hij op om jonge boeren en tuinders niet te ontmoedigen, maar juist te ondersteunen bij de grote opgaven waar zij voor staan. Alleen samen kunnen de stappen worden gezet die nodig zijn voor een toekomstbestendige land- en tuinbouw.

Vooruitkijken

Met het symposium en het afscheid van Roy Meijer kijkt NAJK terug op een waardevolle dag. In aanwezigheid van een brede vertegenwoordiging uit de agrarische sector, politiek, kennisinstellingen en samenwerkingspartners werd gesproken over de toekomst van de landbouw en stilgestaan bij een voorzitter die zich jarenlang heeft ingezet voor jonge boeren en tuinders.

Tijdens de afsluitende borrel was er ruimte om de gesprekken voort te zetten. Zo kijkt NAJK terug op een waardevolle dag waarin toekomstgericht ondernemerschap, samenwerking en perspectief voor de volgende generatie agrariërs centraal stonden.

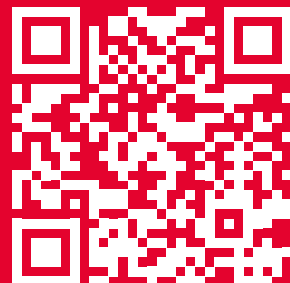
**Doe mee en ga voor
die topopbrengst
met LG Tomjol**

WINTERTARWE 15 TON BATTLE

- Haal meer uit je wintertarwe in deze nationale competitie
- Help ons een nieuw tarwerecord te vestigen
- Win mooie prijzen en ontvang oersterke werksokken

voor iedereen
een paar
werksokken

Scan de code voor deelname/meer info
lgseeds.nl/15-ton-battle

boakkerbouw

PARTNER

Fotocredit: Heijblom Fotografie

Samen werken aan meetbare duurzaamheid in de akkerbouw

De BiodiversiteitsMonitor Akkerbouw (BMA) is op stoom. Tientallen akkerbouwers gebruiken de speciaal ontwikkelde app, die hun inspanningen op het gebied van biodiversiteit en duurzaamheid zichtbaar en meetbaar maakt. De eerste beloning voor die prestaties is inmiddels een feit. Het succes is te danken aan de intensieve samenwerking tussen BO Akkerbouw, haar leden, akkerbouwers, ketenpartijen, provincies, financiers en vele anderen.

Volgens Rita Poppe, die bij BO Akkerbouw de BMA begeleidt, zit er energie in die samenwerking. "In juni hielden we onze halfjaarlijkse partnerbijeenkomst bij Rabobank, een van de initiatiefnemers. Steeds meer nieuwe partijen haken aan, wat zorgt voor veel interactie en vragen. Iedereen wil van elkaars ervaringen leren."

Eén tool is gemakkelijk voor telers

Die gezamenlijkheid vormt de basis van de BMA. "De leden van BO Akkerbouw wilden enkele jaren geleden meer zicht op verduurzaming bij telers, maar niet ieder apart een instrument ontwikkelen. Zo ontstond het idee voor de BMA en de bijbehorende app. Eén tool dient bovendien het gemak van de telers. De BMA-app is namelijk verbonden met hun teeltregistratie. Ze hebben daardoor direct inzicht in hun scores op dertien kritische prestatie-indicatoren (KPI's)."

Provincies haken aan

De afgelopen jaren werden steeds meer provincies enthousiast over dit idee. Inmiddels doen Noord-Brabant, Zuid-Holland, Zeeland, Drenthe en Friesland mee. Verder is er interesse vanuit Groningen en Flevoland. Rita: "Provincies raken er gaandeweg van overtuigd dat de BMA-app ook hét instrument is voor doelsturing. Daarbij schrijft de overheid geen maatregelen voor, maar stuurt zij op doelen. Met geld van het Rijk hebben provincies pilots opgezet, begeleid door kennisinstellingen als Wageningen University & Research, Boerenverstand, CLM en Schuttelaar & Partners. In groepen gebruiken nu tientallen akkerbouwers de app en vergelijken zij hun resultaten. Zuidwest-Nederland zet erop in om dat te laten groeien naar honderden telers."

Premie per KPI

Ketenpartijen als Avebe, Cosun, Agrifirm, FarmPlus, HAK, Rabobank en Koopmans doen volop mee. Farm Frites heeft zelfs al een beloning gekoppeld aan de BMA. "Aan de hand van de scores krijgen telers een financiële premie per KPI per hectare, precies

zoals de tool is bedoeld." Die beloning wordt volgens Rita substantieel als er meer markt- en ketenpartijen aanhaken. "Dan kunnen akkerbouwers voordelen stapelen. Bijvoorbeeld met een premie van ketenpartijen, rentekorting van financiële instellingen en een vergoeding voor maatschappelijke diensten van overheden."

BMA-app downloaden

Akkerbouwers die benieuwd zijn hoe zij zelf op duurzaamheid scoren, kunnen de tool, die eigendom is van BO Akkerbouw, downloaden bij FarmMaps. "Dit platform zorgt voor de koppelingen naar databronnen en verbinding met de BMA-app. Telers kunnen vanuit hun eigen account de resultaten zien en delen met partners. Ze kunnen ook adviseurs machtigen mee te kijken."

Teeltregistratie als databron

Voor het berekenen van de BMA-scores is de teeltregistratie de belangrijkste databron. Die is deel van het eigen bedrijfsmanagementpakket, bijvoorbeeld AgroVision, Appsforagri of CropX. Rita: "Als je die verbonden hebt, heb je in een paar stappen je BMA-scores in beeld."

Meedoen?

De BMA-app is te vinden via www.farmmaps.net. Interesse om resultaten te vergelijken? Mail dan naar biodiversiteitsmonitor@bo-akkerbouw.nl. We verwijzen je graag naar een pilot in jouw regio.

Meer weten?

Scan deze QR-code voor meer informatie over de BMA, de kritische prestatie-indicatoren (KPI's) en de app. Je vindt er ook een link naar de handleiding voor de BMA-app.

ONDERNEMEN IS VOORUITZIEN.

Als jonge boer werk je iedere dag aan de toekomst van je bedrijf. Met kennis, innovatie en praktische ondersteuning helpen wij je om kansen te benutten en vooruit te blijven kijken. Samen zetten we ideeën om in resultaat op het erf.

Zo doen we dat.

forfarmers.nl

FOR THE FUTURE
OF FARMING

for
farmers

Registratiesystemen: welke mogelijkheden zijn er?

Binnen het project 'Robot & Weiden? Voor Elkaar!' onderzoeken we verschillende registratiesystemen voor weidegang. Hoewel een registratiesysteem op zichzelf niet bepaalt of een melkveehouder gaat weiden, kunnen sommige systemen het registreren én toepassen van weidegang wel eenvoudiger maken.

Tekst: Noa Wegerif, Beeld: Anouk Hemmink

De registratiesystemen die in Nederland beschikbaar zijn, werken op verschillende manieren: met poortjes, gps-lokalisatie, bluetooth zones of cameradetectie. Elk systeem heeft zijn eigen voor- en nadelen.

Poortjes

Koeien kunnen meeglippen of een poortje bezet houden. Bij bedrijven met meerdere melkrobots is bovendien een passende oplossing nodig wanneer koeien via de robots naar buiten gaan.

Cameradetectie (bijvoorbeeld Animal Welfare Solutions)

AI-camera's monitoren continu het aantal koeien in de stal en geven daarnaast inzicht in het gedrag en de verblijfslocatie van de dieren.

Bluetooth (bijvoorbeeld Moniott)

Een bluetooth systeem registreert of koeien zich binnen een bluetooth zone bevinden. Het systeem is relatief eenvoudig en betaalbaar, maar biedt geen virtuele afrastering.

GPS-lokalisatie (bijvoorbeeld Collie)

GPS bepaalt nauwkeurig de locatie van koeien en maakt het mogelijk om met een virtuele afrastering te werken.

Voor de weidepremie is registratie van weide-uren verplicht. Geautomatiseerde registratie zorgt voor duidelijkheid en arbeidsgemak, zeker gezien de eis dat minimaal 75 procent van de koppel buiten moet zijn om de uren te laten meetellen.

SAVE THE DATE!

Bijeenkomst Robot & Weiden: praktijk, kennis en inspiratie

19 november 2026

Weidevol in Zwartsluis

Een dag vol praktijkervaringen, kennisuitwisseling en inspiratie rondom beweiding in combinatie met robotmelken.

- Kies uit verschillende workshops
- Praktijkverhalen van melkveehouders
- Nieuwe inzichten over robot & weiden
- Ontmoet collega's en experts[2.1]

Ambassadeurs in beeld

Wytze Kinderman

Aldtsjerk (Oudkerk), Friesland

Albertine Ekkels

Nijeveen, Drenthe

Jan Vonk

Goudriaan, Zuid-Holland

Henry Steverink

Silvolde, Gelderland

Benieuwd naar de verhalen van onze Robot & Weiden-ambassadeurs?

Scan de QR-code en bekijk de video's waarin ze zich voorstellen of dieper ingaan op hun motivatie en de uitdagingen op hun bedrijf. Ontdek hoe zij robotmelken en weidegang combineren op hun bedrijf!

BESTEL 5 ZAKKEN
PAK **€100 KORTING**

+ 1 jaar gratis Farmers4All

KING KONG
MIX

€4.95 PER/KG

50% TETRAPLOÏDE

50% DIPLOÏDE

8.2 KROONROEST

BESTEL MET CODE

NAJK100

0523-681357

Scan & bestel

Geldig t/m 1 oktober 2026. Eenmalig per NAJK-lid en per bedrijf

“De juiste keuzes maken voor een gezonde toekomst”

Het zijn echt *ónze* koeien”, vertelt melkveehouderster Lisette van 't Hout (30). Met de opfok op het familiebedrijf in eigen hand, focust ze zich op robuuste koeien met een langere levensduur. “De resultaten van onze inzet bij het jongvee zien we al terug bij de vaarzen. Elke keuze is een weloverwogen stap richting een duurzame toekomst.”

Lisette herkent diezelfde aanpak binnen FrieslandCampina, waar ze in de jongerenraad zit. “De coöperatie waardeert de inbreng van jonge boeren; bestuursleden vragen zelfs actief naar onze adviezen. Het maakt me trots hoe we samenwerken binnen FrieslandCampina: met vertrouwen in elkaar en de ambitie om elke dag beter te worden.”

Dat doen we met elkaar

Kom in contact

Scan de QR-code: meer info over lidmaatschap op wordlid.frieslandcampina.nl

Convenant Gewasbescherming: een belangrijke stap richting de toekomst

Hoofdpijnen convenant ondertekend

Met de ondertekening van het Hoofdpijnenconvenant Gewasbescherming op 14 juli is een belangrijke stap gezet richting een toekomstbestendige gewasbescherming. NAJK, BO Akkerbouw, Greenports Nederland en LTO Nederland ondertekenden het convenant en spraken daarmee de intentie uit om gezamenlijk verder te werken aan een definitief akkoord.

Tekst: Noa Wegerif, Beeld: Anouk Hemmink

Voor NAJK ligt de focus de komende maanden op de verdere uitwerking van de afspraken. In deze fase wordt duidelijk hoe de ambities uit het hoofdpijnenconvenant uiteindelijk uitpakken voor jonge boeren en tuinders. Daarom blijft NAJK zich inzetten voor:

- Handelingsperspectief voor telers die willen verduurzamen.
- Heldere landelijke kaders die zorgen voor rechtszekerheid, gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek.
- Een eerlijke verdeling van de risico's zodat die niet eenzijdig bij de telers neergelegd wordt.
- Compensatie wanneer ingrijpende maatregelen aan telers worden opgelegd.
- Voldoende ruimte voor innovatie, nieuwe technieken en weerbare teeltsystemen om verdere verduurzaming mogelijk te maken.

Het succes van het convenant wordt uiteindelijk bepaald door de uitwerking. Voor NAJK is het essentieel dat de gemaakte afspraken niet alleen bijdragen aan verdere verduurzaming, maar ook voldoende rechtszekerheid, uitvoerbare maatregelen en toekomstperspectief bieden. Alleen dan kunnen jonge boeren en tuinders blijven investeren in hun bedrijf en in de verdere verduurzaming van de plantaardige sector.

Het convenant moet bijdragen aan verdere verduurzaming van de plantaardige sector én tegelijkertijd zorgen voor meer rechtszekerheid en langjarig handelingsperspectief voor telers. Voor NAJK stond tijdens het hele proces één uitgangspunt centraal: jonge boeren en tuinders moeten ook in de toekomst kunnen blijven ondernemen en investeren. Verduurzaming kan alleen slagen wanneer maatregelen uitvoerbaar zijn in de praktijk en ondernemers daarvoor de juiste randvoorwaarden krijgen.

In de gesprekken heeft NAJK daarom voortdurend benadrukt dat verduurzamen hand in hand moet gaan met een toekomstbestendige bedrijfsvoering. Dat betekent duidelijke en uitvoerbare afspraken, beleid dat is gebaseerd op onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek en voldoende ruimte voor ondernemers om hun bedrijf verder te ontwikkelen. Het hoofdpijnenconvenant vormt daarmee een belangrijke tussenstap.

Van hoofdpijnen naar praktijk

Met de ondertekening zijn de hoofdpijnen vastgesteld, maar het belangrijkste werk moet nog gebeuren. De komende maanden worden de afspraken verder uitgewerkt in sectorale deelconvenanten. Hierin wordt vastgelegd hoe de gezamenlijke ambities worden vertaald naar concrete maatregelen voor de verschillende plantaardige sectoren.

Blijf op de hoogte

Wil je meer weten over het Convenant Gewasbescherming? Scan de QR-code om alle nieuwsberichten terug te lezen, het webinar terug te kijken en op de hoogte te blijven van de laatste ontwikkelingen.

“Met het hoofdpijnenconvenant zijn de hoofdpijnen vastgelegd, maar de echte uitwerking moet nog volgen. Daarin kunnen maatregelen komen te zitten die grote gevolgen hebben voor telers. Als ondernemers worden geconfronteerd met ingrijpende maatregelen, moet daar een volledige compensatie tegenover staan. Daar blijven wij ons in de verdere uitwerking keihard voor inzetten.”

- HILDE COOLMAN,
PORTEFEUILLEHOUDER AKKERBOUW BIJ NAJK -

Doodlopende weg? Jonge boeren kiezen voor de route vooruit!

Tekst: Christel Klok Beeld: Olgar da Paz

Wie deze weken door het Nederlandse buitengebied rijdt, kan er zomaar eentje tegenkomen: een opvallend bord op een boerenerf met de boodschap 'Hier loopt de toekomst van een jonge boer dood'. Geen waarschuwing voor een afgesloten landweg, maar een stevig signaal vanuit jonge boeren en tuinders door heel Nederland.

Met de landelijke bordenactie maakt NAJK zichtbaar wat jonge agrarische ondernemers dagelijks ervaren. Ze willen bedrijven overnemen, investeren, verduurzamen en vooruit. Maar zonder duidelijkheid, vergunningen en rechtszekerheid wordt toekomstgericht ondernemen steeds lastiger. Daarom is de boodschap scherp: zo kan het niet langer. Maar er is wel een route vooruit.

Een bord dat precies zegt waar het op staat

De aanleiding voor de actie is serieus. Jonge boeren en tuinders moeten beslissingen nemen voor de komende twintig of dertig jaar. Een bedrijfsovername, nieuwe stal, verduurzamingsmaatregel of andere investering vraagt vertrouwen dat je ook daadwerkelijk verder kunt.

Juist dat vertrouwen staat onder druk. Voor NAJK ligt een harde grens bij het mogelijk intrekken van geldige, onherroepelijke vergunningen van ondernemers die zich aan de regels houden. Wie volgens de regels onderneemt, moet erop kunnen vertrouwen dat een vergunning ook echt iets waard is. Anders wordt investeren in de toekomst bijna onmogelijk. Het verkeersbord 'Doodlopende weg' vat dat gevoel in één beeld samen.

Niet alleen protest, ook duidelijk wat beter moet

Toch is de actie nadrukkelijk meer dan protest. NAJK wil niet bij het bord 'Doodlopende weg' blijven staan, maar juist laten zien welke afslag wél genomen kan worden. Daarom presenteert NAJK tien concrete stappen voor een route vooruit. De kern: zorg eerst voor een stevige basis waarop jonge ondernemers kunnen bouwen. Borg de rechtszekerheid van bestaande vergunningen, maak voor eind 2026 duidelijk wanneer de vergunningverlening weer op gang komt en zorg voor échte legalisatie van PAS-melders en interimmers.

De jonge boer wil vooruit

Want één ding mag in deze discussie niet ondersneeuwen: jonge boeren en tuinders willen vooruit. Ze willen ondernemen. Ze willen hun bedrijf ontwikkelen. Ze willen werken aan lagere emissies, sterke bedrijven en een toekomstbestendig platteland. Maar daarvoor zijn wel spelregels nodig waarop je kunt bouwen. De borden langs de weg vertellen daarom eigenlijk twee verhalen tegelijk. Ze waarschuwen voor wat er gebeurt als het huidige beleid jonge ondernemers blijft vastzetten. Maar ze laten ook zien hoeveel jonge boeren en tuinders klaarstaan om de toekomst vorm te geven zodra daar weer ruimte voor ontstaat. De weg hoeft dus helemaal niet dood te lopen.

De route vooruit ligt er. Nu is het aan de overheid om de weg vrij te maken en aan ons om massaal te laten zien dat de volgende generatie staat te trappelen om door te gaan.

Doe je mee?

Samen laten we zien dat jonge boeren én tuinders wél toekomst hebben. Zet jouw erf op de kaart!

- Plaatsen:** Heb je een bord gekregen via jouw provinciale AJK? Zet deze direct op een zichtbare plek op je erf! Het bord is ook te downloaden via de actiepagina (scan QR-code) en eventueel zelf bij te bestellen.
- Delen:** Maak een foto van (jezelf met) het bord op jouw erf en gooi 'm op social media met de hashtags #jongeboeren #doodlopendeweg.

Het bord zelf laten drukken?

Download het bord via de actiepagina en houdt bij het bestellen de volgende informatie aan:

Afmetingen: 90 cm x 60 cm

Materiaal: Forex 5 mm

Van doodlopende weg naar route vooruit

NAJK ziet tien concrete verbeterpunten van het stikstofbeleid

- Afspraak is afspraak: borg de rechtszekerheid**
Wie een geldige, onherroepelijke vergunning heeft, moet daarop kunnen bouwen. Trek geen vergunningen in van ondernemers die volgens de regels werken, maar geef hen de zekerheid om te blijven investeren.
- Maak duidelijk wanneer het vergunningenloket weer opengaat**
Zonder vergunningverlening kunnen jonge boeren en tuinders niet verder. Zonder vergunning staat alles stil. Provincies moeten voor eind 2026 glashelder maken wat er per Natura 2000-gebied nodig is om de vergunningverlening weer te starten.
- Geen verplichte zones zonder wetenschappelijke onderbouwing**
Leg niet op voorhand stikstofzones rondom natuurgebieden vast. Verplichtende maatregelen mogen alleen gelden binnen maximaal 500 meter. Buiten die 500 meter is alles op basis van vrijwilligheid.
- Geef PAS-melders en interimmers échte legalisatie**
PAS-melders en interimmers wachten al jaren in onzekerheid. Alleen 'vrijstelling van handhaving' is niet genoeg. Geef deze ondernemers een volwaardige vergunning op basis van een hedendaags referentiemoment, zodat zij weer door kunnen.
- Kijk naar het hele erf: neem veldemissies mee in doelstelling**
Beperk doelstelling niet tot alleen de stal en opslag. Geef boeren de vrijheid om te reduceren waar dat op hun bedrijf de meeste impact maakt, inclusief veldemissies. Stuur op de totale emissie van het boerenbedrijf.
- Maak normen haalbaar vóórdát je boeren erop afrekent**
Stel geen onhaalbare ammoniak- en klimaatdoelen als de technieken om ze te halen nog niet eens zijn goedgekeurd. Zorg dat de gemiddelde ondernemer de doelen kan behalen zonder onbetaalbare investeringen, én reken het buitenlandse aandeel eerlijk mee.
- Stuur op resultaat, niet op hectares**
Grond is schaars en duur. De harde 85%-eisen voor grondgebondenheid drukken jonge boeren uit de markt. Geef ondernemers de ruimte om doelen op hun eigen manier te halen. Beloon het behaalde resultaat, niet de hoeveelheid grond.

- Zorg vooraf voor financiële steun**
Grote duurzaamheidseisen vragen grote investeringen. Laat jonge boeren niet in het duister tasten, maar maak vooraf duidelijk welke subsidies, fiscale regelingen en faciliteiten beschikbaar zijn. Eerst het perspectief en de middelen, dán de plichten.
- Maak resultaten van natuurherstel en emissiereductie zichtbaar**
Goed beleid staat of valt met feiten. Zorg voor landelijke, transparante protocollen om natuurherstel te monitoren en verwerk emissiereductie op het erf direct in de NEMA. Alleen met actuele en eerlijke data zien we wat werkt en waar bijsturing nodig is.
- Geef gebiedsprocessen een serieuze kans met tijd en duidelijke spelregels**
Geef provincies en boeren de tijd om samen tot maatwerk te komen. Stel vooraf de spelregels vast: wat is de opgave, wie doet wat en wanneer is het doel gehaald? Geen haastwerk met grote gevolgen voor jonge boeren, maar een zorgvuldig proces met een duidelijke eindstreep. Neem daarnaast varkens-, pluimvee- en kalverhouderijbedrijven serieus mee in de gebiedsprocessen.

NAJK-leden aan het woord!

Ook bij de 25-jarige Tim en 27-jarige Bart staat sinds half augustus een bord in de tuin. In deze video's leggen ze je haarfijn uit waarom.

Persoonlijk samenwerken en vooruitkijken

Op het melkveebedrijf van Bert Smallegoor, Frieda Honders en bedrijfsopvolger Julianne Brunsveld staan weidegang, dierenwelzijn en toekomstgericht ondernemen centraal. Sinds 2021 levert de maatschap melk aan Royal A-ware.

‘We zochten een zuivelverwerker die beter bij ons paste. De korte lijnen, de gemoedelijkheid van het familiebedrijf en de mogelijkheden binnen de Beter voor-melkstroom spraken ons direct aan.’ – Julianne

‘We merken dat Royal A-ware echt met ons meedenkt. Als er iets speelt of we vragen hebben, zoeken we samen naar een oplossing. Het contact met de buitendienst is persoonlijk en laagdrempelig. We hebben nooit het gevoel dat we een nummer zijn.’

Dankzij de Beter voor-melkstroom haalt de maatschap meer waarde uit de melk. ‘Dat geeft ruimte om te investeren en vooruit te kijken. De aanpassingen waren goed haalbaar en passen bij de manier waarop wij ons bedrijf willen ontwikkelen.’

Eén verkeerde klik kan je bedrijf stilleggen

Cyberweerbaarheid wordt steeds belangrijker!

Digitalisering is niet meer weg te denken uit de land- en tuinbouw. Bedrijfsmanagement, logistiek, robotisering en data gestuurde processen maken je werk efficiënter en duurzamer. Maar de afhankelijkheid van digitale systemen vergroot ook de gevolgen van een cyberaanval. Steeds meer ondernemers krijgen hiermee te maken. Ken jij de zwakke plekken in jouw bedrijf?

‘Het gebeurt mij toch niet’

Dat denken veel ondernemers. Het blijkt ook uit onderzoek naar cybercriminaliteit in de agrarische sector. In het nieuws hoor je veel over grote datalekken met schade van miljoenen euro's. Daardoor lijkt cybercriminaliteit vooral een probleem voor grote bedrijven. Maar ieder bedrijf kan ermee te maken krijgen. Vaak vormt niet de techniek, maar de mens de zwakste schakel. En dat is begrijpelijk. Het wordt steeds lastiger om onderscheid te maken tussen echt en nep. Informatie over personen en bedrijven is online eenvoudig te vinden en snel aan elkaar te koppelen. Daardoor kunnen criminelen berichten maken die heel betrouwbaar lijken. Denk aan een vacature die perfect aansluit bij jouw situatie. Je ontvangt een e-mail, wordt nieuwsgierig en klikt op de vacaturetekst. Soms is één klik al genoeg om hackers toegang te geven tot computers en systemen. Vervolgens kunnen zij gegevens misbruiken of versleutelen.

Wat gebeurt er als je systemen uitvallen?

Kun je dan nog bij je data én kun je nog werken? Welke werkzaamheden liggen dan stil en wat merken klanten en leveranciers daarvan? Kijk eens kritisch naar je digitale bedrijfsprocessen. Kan iemand de controle overnemen van automatiseringssystemen of klimaatregelingen-, voeder-, drink- of verlichtingsapparatuur? Kun je nog handmatig ingrijpen als je computer wordt overgenomen? Kun je data en besturingsprogramma's snel herstellen? Zorg dat je weet wat je moet doen na een aanval. Hoe krijg je gegevens terug? Hoe houd je je bedrijf draaiend? Hoe kun je klanten blijven helpen? Vraag je IT-specialist om mee te denken over een noodplan.

Maak veilig werken makkelijk

Techniek helpt, maar lost niet alles op. Als beveiligingsmaatregelen te ingewikkeld zijn of het werk vertragen, zoeken mensen vaak naar snellere oplossingen. En die zijn niet altijd veilig. Denk

bijvoorbeeld aan bestanden delen buiten de afgesproken systemen of het gebruik van privé-oplossingen omdat die makkelijker werken. Daarom is het belangrijk om cyberrisico's regelmatig te bespreken met medewerkers en ketenpartners. Maak duidelijke afspraken die begrijpelijk en uitvoerbaar zijn. Ook als het druk is.

Een voorbeeld is het gebruik van sterke wachtwoorden die regelmatig veranderen. Alleen afspraken die in de praktijk werken, worden ook echt nageleefd.

Houd techniek, software en systemen altijd up-to-date

Leveranciers kunnen vaak op afstand controleren of systemen nog voldoen aan de laatste eisen. Maak daar goede afspraken over. En vertrouw niet alleen op een dagelijkse back-up in de cloud. Ook een cloudomgeving kan worden gehackt. Sla back-ups daarom ook op een fysiek extern medium op dat is losgekoppeld van je computer. Zo voorkom je dat een besmetting zich verspreidt.

De beste oplossing: voorkomen of op tijd ontdekken

De mogelijkheden om cyberrisico's te verzekeren zijn nog beperkt. Bovendien vergoedt een verzekering alleen de financiële schade. Ondertussen ligt je bedrijf stil en merken klanten en leveranciers daar direct de gevolgen van. Daarom is het belangrijk om vooraf na te denken over de impact van een cyberaanval op jouw bedrijf. Wacht daar niet mee tot het misgaat. Voorkomen blijft beter dan genezen.

Benieuwd wat Royal A-ware voor u kan betekenen? Scan de QR-code en maak vrijblijvend een afspraak.

Lees meer tips over cyberweerbaarheid op www.interpolis.nl/agro/cybercriminaliteit

Voor jouw AJK

NAJK heeft een divers aanbod voor jouw AJK: een leerzame avond rondom mestgassen, een gaaf spel over natuurinclusieve landbouw of een gastles over bodem en water. Kijk op www.najk.nl/voor-jouw-ajk voor het hele aanbod! Heeft jouw AJK of klas zich al aangemeld?

Vraag het BoerNatuurlijk! 2.0-spel aan

Natuurinclusieve landbouw is een begrip dat steeds vaker opduikt in de agrarische sector. Maar wat betekent het precies? En wat kun je ermee op jouw bedrijf? NAJK heeft hiervoor het BoerNatuurlijk! 2.0-spel ontwikkeld: een interactieve en leerzame manier om met jouw AJK in gesprek te gaan over dit thema. Tijdens het spel gaan teams de strijd met elkaar aan. Je test je kennis door vragen te beantwoorden, in discussie te gaan, foto's te raden en uitdagende opdrachten uit te voeren. Het spel begint met een presentatie door NAJK, waarna de teams aan de slag gaan op het spelbord. De gastles en het spel zijn inmiddels een bewezen succes: een leuke en laagdrempelige manier om na te denken over dit thema.

Wat?	BoerNatuurlijk! 2.0 gastles & spel
Wie?	Voor jouw AJK of schoolklas
Duur?	Max. 1,5 uur incl. presentatie
Kosten?	Geen, NAJK levert de materialen en de spelleider
Interesse?	Stuur een mailtje naar rroeleveld@najk.nl

Test jouw kennis met het nieuwe BoerVeilig-spel!

Een leerzame én leuke uitdaging voor studenten en melkveehouders

Ben jij klaar om jouw kennis over veiligheid op het boeren erf te testen? Speel dan het **gloednieuwe BoerVeilig-spel!** Dit interactieve spel daagt jou en je medestudenten of collega-melkveehouders uit om na te denken over veiligheid, risico's en slimme oplossingen op en rond het erf. Aan de hand van vragen, stellingen en praktijksituaties ontdek je spelenderwijs hoe je ongelukken op het erf kunt voorkomen en hoe je veilig(er) kunt werken. In groepjes strijd je voor een leuke prijs. BoerVeilig levert kosteloos het spelmateriaal en de spelleider.

Wat?	Een spel over veiligheid in de melkveehouderij
Waar?	Op school/op een bedrijf
Doelgroep?	Mbo, hbo en melkveehouders (studiegroepen)
Interesse?	Geef je op via m Holtland@najk.nl of scan de QR-code en vul het formulier in!

Organiseer een Bodemdag voor jouw AJK!

Op zoek naar een leerzame en actieve activiteit voor jouw AJK? Organiseer een DAW-bodemdag! Tijdens deze praktijkgerichte dag ontdek je samen hoe thema's als bodem, water en klimaat samenkomen op het boerenbedrijf. Met onder andere het Spel van de Toekomst, een gastles van een bodemadviseur én een rondleiding op een DAW-demobedrijf, krijg je praktische kennis en doe je inspiratie op die direct toepasbaar is op je eigen bedrijf. Daarnaast is er volop ruimte om ervaringen uit te wisselen met andere jonge boeren en in gesprek te gaan met experts uit de praktijk. Zo combineer je een gezellige afdelingsactiviteit met nieuwe inzichten over bodem- en waterbeheer en innovaties op het erf.

Wat?	DAW-bodemdag
Wie?	Voor jouw AJK of schoolklas
Waar?	DAW-demobedrijf
Interesse?	Stuur een mailtje naar mpeperkamp@najk.nl

Regiobijeenkomsten brengen leden en bestuursamen

Vier avonden, vier regio's en volop betrokken leden. In juli vonden de NAJK-bijeenkomsten plaats. Leden uit het hele land waren hierbij welkom om aan te sluiten bij een avond bij hen in de buurt. Het bestuur gaf uitleg over het Convenant Gewasbescherming en de Taskforce Landbouw, Natuur en Stikstof en was er volop ruimte voor vragen en het gesprek met de leden.

Tekst: Noa Wegerif **Beeld:** NAJK

De bijeenkomsten stonden in het teken van uitleg, het delen van de afwegingen die NAJK de afgelopen periode heeft gemaakt en het gesprek met de leden. Zo kregen aanwezigen meer inzicht in de inzet van NAJK op actuele dossiers en was er volop ruimte om vragen te stellen en ervaringen uit te wisselen.

Meer inzicht in het Convenant Gewasbescherming

Tijdens de bijeenkomsten gaf het bestuur een toelichting op het proces rondom het Convenant Gewasbescherming. Daarbij werd toegelicht waarom is gekozen voor een convenant, hoe het proces is verlopen, welke rol NAJK heeft gespeeld en hoe de uiteindelijke afweging om het convenant te ondertekenen tot stand is gekomen.

Daarnaast kregen leden uitleg over de hoofdlijnen van het convenant. Zo was er aandacht voor de doelen, de inzet en de belangrijkste uitgangspunten die voor NAJK essentieel waren.

[Meer weten over het Convenant Gewasbescherming?](#)
[Lees verder op pagina 21.](#)

De Taskforce en de inzet van NAJK

Ook de Taskforce Landbouw, Natuur en Stikstof kwam uitgebreid aan bod. Het bestuur lichtte toe welke rol NAJK binnen de taskforce heeft vervuld. Daarbij werd benadrukt dat NAJK geen onderhandelingspartner was, maar deelnam aan het maatschappelijk overleg om vanuit het perspectief van jonge boeren en tuinders inhoudelijke inbreng te leveren.

Tijdens de bijeenkomsten nam het bestuur de leden mee in de belangrijkste uitgangspunten en randvoorwaarden die NAJK gedurende het hele traject heeft ingebracht en hoe deze zijn teruggekomen in de kabinetsbrief. Daarbij werd ook duidelijk gemaakt waarom NAJK de huidige voorstellen voor grondgebruik en zonering in deze vorm niet acceptabel vindt. Volgens

[Meer weten over de Taskforce Landbouw, Natuur en Stikstof?](#)
[Lees verder op pagina 38.](#)

de vereniging leggen deze plannen een veel te zware last op jonge boeren en tuinders en zijn aanpassingen noodzakelijk.

Waardevolle gesprekken met de achterban

Tijdens alle vier de bijeenkomsten maakten leden actief gebruik van de gelegenheid om vragen te stellen en hun zorgen, ideeën en ervaringen te delen. De open gesprekken tussen leden en bestuur zorgden voor waardevolle inzichten aan beide kanten. Voor NAJK zijn deze bijeenkomsten belangrijk om te horen wat er leeft onder jonge boeren en tuinders. Tegelijkertijd geven de avonden leden meer inzicht in de afwegingen die het bestuur maakt en de inzet van NAJK op actuele dossiers. Met een mooie opkomst, betrokken leden en waardevolle gesprekken kijkt NAJK terug op vier geslaagde ledenbijeenkomsten. Deze uitwisseling met de achterban blijft voor NAJK van grote waarde en vormt een belangrijke basis voor de verdere belangenbehartiging.

Scan mij!

Agro Techniek Holland 2026

Ontdek gelijktijdig ook
Groen Techniek Holland

Alles wat boeren boeit!

16 T/M 19 SEPT 2026

10-17 U | WALIBI | BIDDINGHUIZEN

WWW.AGROTECHNIEKHOLLAND.NL

GRATIS PARKEREN!

500+ MERKEN

3000+ TREKKERS & LANDBOUWMACHINES

DÉ NATIONALE VAKBEURS VOOR LANDBOUWTECHNIEK

Er als de kippen bij zijn

Al vanaf het begin ben ik actief betrokken bij 'BoerVeilig'. Deze werkgroep is ingesteld vanuit de doelstellingen van de Duurzame Zuivel Keten en sloot aan bij het sectorconvenant om het aantal dodelijke ongelukken op onze agrarische bedrijven te verminderen of zelfs terug te brengen naar 'Zero Accidents'.

Tekst: Jan Aantjes

Waarom zou ik dat moeten doen? Deze vraag heb ik me vanaf het begin heel vaak gesteld.

Het kost veel doorzettingsvermogen om collega's, jongeren of erfbetreders te motiveren zorgvuldig en veilig te werken op onze bedrijven. Steeds dacht ik terug aan het moment dat ik werd gebeld door de commandant van de lokale brandweer met de trieste mededeling dat mijn beste vriend en jarenlange schoolkameraad op zijn melkveebedrijf was verongelukt. Dit gebeurde tijdens werkzaamheden met een voerwagen. Nog geen 40 jaar oud en vader van zeven jonge kinderen... Omdat ik hem in het verleden vaker hielp op zijn bedrijf, werd mij gevraagd de eerste dagen het noodzakelijke werk op zijn bedrijf te doen totdat de bedrijfsverzorging hulp zou bieden. Een moeilijke en emotionele opgave, maar nee zeggen, was net als op de vraag mee te werken aan BoerVeilig, geen optie.

Al jaren trekken we vanuit BoerVeilig het land in om groepen boeren, boerinnen en jongeren te motiveren om veilig en bewust van de gevaren het werk uit te voeren. Een mooie maar noodzakelijke opgave. Zagen we het aantal ongelukken de eerste jaren dalen, in 2025 verdubbelde het aantal dodelijke slachtoffers helaas. Maar liefst

twintig dodelijke ongelukken. Tijdens de bijeenkomsten krijg je vaak de meest schrijnende verhalen te horen. Verhalen die men met ons wil delen in de hoop dat het bijdraagt aan meer bewustwording van de talloze gevaren op onze bedrijven. Je raakt in gesprek met collega's die een eigen kind hebben verloren tijdens werkzaamheden op het eigen bedrijf. Hoe het ongeluk hun leven voor altijd op zijn kop zet. Of je hoort bizarre verhalen over bijna ongelukken met jonge kinderen, die gelukkig net goed aflepen.

“In 2025 verdubbelde helaas het aantal dodelijke slachtoffers...”

Net als mijn verongelukte vriend had ik een melkveebedrijf en ook jonge kinderen. Samen met mijn vrouw stelden we de vraag: 'Wat als jou iets overkomt?' Ja, maar dan is het te laat. Beter zou zijn de gevaren te onderkennen en voorzorgsmaatregelen te treffen. (On)veiligheid bespreekbaar maken; waar schuilen de gevaren en hoe zorgen we dat onze kinderen en wijzelf veilig kunnen opgroeien en werken op het bedrijf. Inmiddels zijn onze kinderen volwassen geworden en zeer betrokken bij het bedrijf, ook onze zeven kleinkinderen zijn niets liever dan op de boerderij van opa en oma. We hebben altijd een viertal kippen op onze boerderij, die vrij mogen rondscharrelen. Tijdens welke werkzaamheden dan ook, de kippen ontgaat niets. Bij afkalven,

voeren of graaf- en straatwerk zijn het de kippen die altijd een graantje proberen mee te pikken. Gevolg: één van de kippen werd doodgedrukt tussen twee grote balen stro...

Onze kleinkinderen zijn vaak net als onze kippen. Bij het horen van een trekker, een shovel of de quad, zijn ze er als de kippen bij om mee te rijden. Mooi om te zien hoe betrokken ze zijn, de namen van de koeien leren kennen, helpen met de oogst van gras en hooi of stro halen bij de akkerbouwer. Maar het blijft oppassen. Harde afspraken maken over rijgedrag op het erf en in het land. Niet alleen voor de grote trekkers, maar ook voor het rijden met traptrekkers of fietsjes over het erf. Waar 'scharrelen' of spelen en waar vooral niet! De tussen de strobalen doodgedrukte kip is snel vergeten, maar als een van de gezinsleden iets noodlottigs overkomt, wordt het leven op de boerderij nooit meer hetzelfde!

Werken met grote machines betekent grote gevaren; let goed op wie er allemaal op het erf scharrelt. Wil vooral niet haantje de voorste zijn of rijden als een kip zonder kop... **maar zet veiligheid in de juiste versnelling!**

BoerVeilig is een landelijke campagne met als doel om ongelukken op het boerenerf te voorkomen. Dit doen we door ervaringen te delen, bewustwording te creëren en tools aan te bieden zodat jij als boer veilig je werk kunt doen.

Kijk voor meer informatie op www.boerveilig.com.

Novo
Dynamon

‘Met deze korrel haal ik maximaal rendement.’

Lagere CO₂-voetafdruk

Hoogwaardige stikstof-zwavel meststof:

- Lagere CO₂-voetafdruk
- 24% N + 7% S
- Optimale stikstofbenutting
- Geproduceerd in Europa

www.oci-dynamon-novo.nl

oci

De toekomst van jonge boeren op de Europese agenda

PROJECT

Hoe zorg je ervoor dat jonge boeren ook over tien of twintig jaar nog kunnen ondernemen?

Voor veel agrarische jongeren is dat een belangrijke vraag. Misschien ben je bezig met een bedrijfsovername, zoek je naar mogelijkheden om meer grond onder je bedrijf te krijgen of vraag je je af of investeren wel verstandig is als regels steeds veranderen. Dat zijn precies de vraagstukken waar NAJK zich voor inzet. Niet alleen in Den Haag, maar ook in Europa.

Daarom doet NAJK mee aan het Europese CORE-project. Samen met jongerenorganisaties, onderzoekers en belangenbehartigers uit verschillende Europese landen onderzoeken we wat jonge mensen nodig hebben in de agrarische sector én op het platteland. Het blijkt dat toegang tot grond, betaalbare huisvesting, goede voorzieningen, inkomen, kennis en welzijn bepalen of jongeren kiezen voor een toekomst op het platteland.

Grond als sleutel tot de toekomst

Voor Nederlandse agrarische jongeren zijn toegang tot grond en bedrijfsovername belangrijke uitdagingen. Wie een agrarisch bedrijf wilt voortzetten, loopt al snel tegen hoge grondprijzen, beperkte beschikbaarheid van grond of complexe bedrijfsoverdrachten aan. Dat maakt het lastig om een bedrijf over te nemen of een eigen onderneming op te bouwen. Dat is niet alleen een Nederlands probleem. In heel Europa daalde het aandeel landbouwbedrijfsleiders jonger dan 35 jaar van 7,3% naar 6,5% tussen 2005 en 2020.

Ondernemen vraagt om duidelijkheid

Een tweede thema dat voor veel jonge boeren herkenbaar is, is beleidszekerheid. De landbouw zit midden in verschillende transitieën. Tegelijkertijd veranderen regels, duren vergunningstrajecten lang en wijzigt

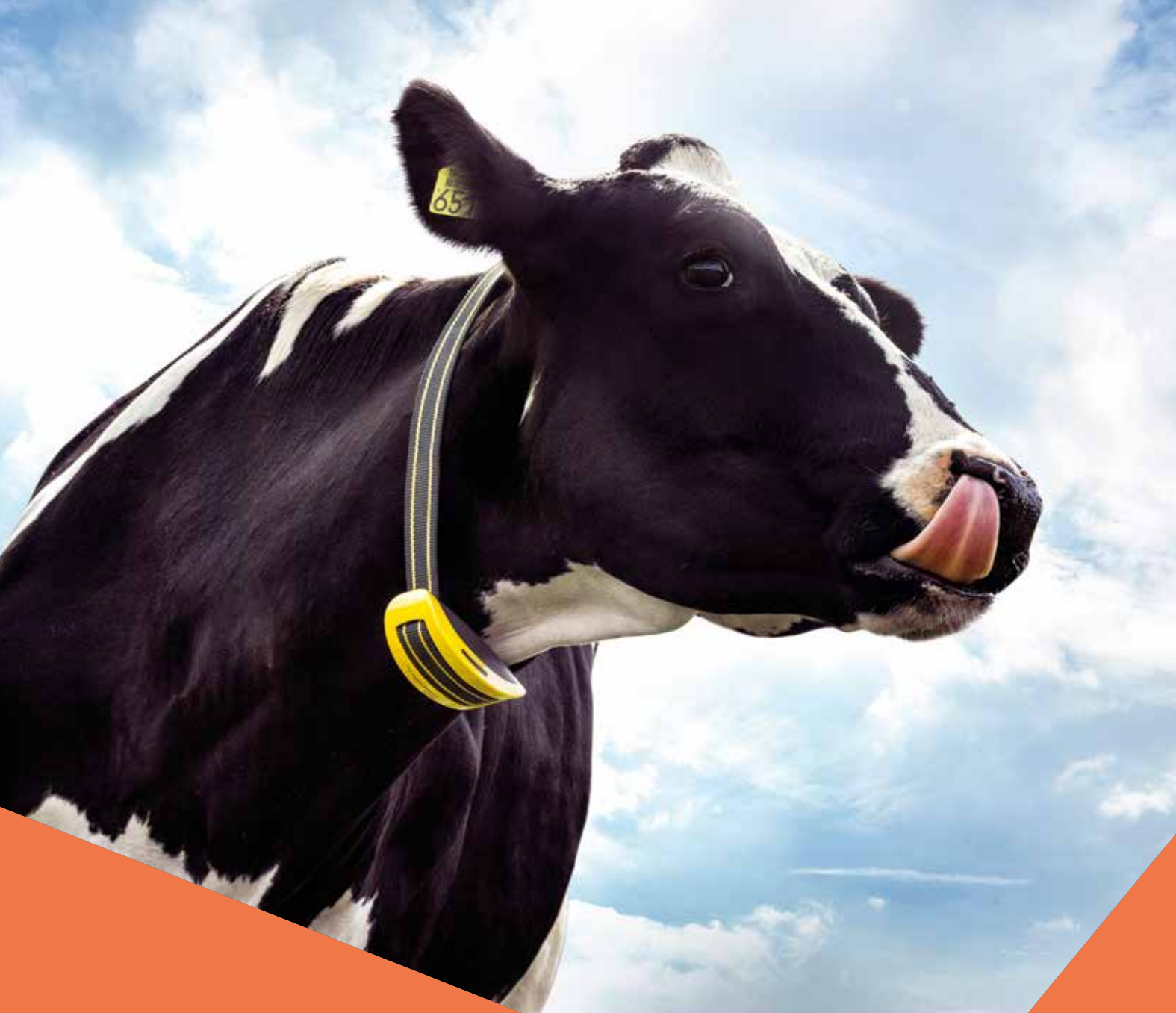
beleid regelmatig. Juist als je wilt investeren voor de lange termijn, is onzekerheid funest. Uit het CORE-onderzoek blijkt dat slechts ongeveer een kwart van de jonge boeren verwacht dat Europees beleid rond de verduurzaming hun toekomstperspectief verbetert, terwijl bijna de helft juist een negatieve impact verwacht. Dat betekent niet dat jonge boeren niet willen verduurzamen. Wel geven zij aan dat daar duidelijke randvoorwaarden voor nodig zijn: voorspelbaar beleid, werkbaar regelgeving en voldoende ondersteuning om investeringen ook daadwerkelijk haalbaar te maken.

Van onderzoek naar invloed

NAJK gaat de komende periode verder aan de slag met deze thema's. Samen met jongeren, Europese partners en beleidsmakers werken aan oplossingen die aansluiten bij de praktijk. Met als doel om ervoor te zorgen dat agrarische jongeren in de toekomst ook kunnen blijven wonen en werken op het platteland.

Benieuwd naar alle resultaten van het onderzoek? Scan de QR-code en lees het volledige CORE-rapport

Jij onderneemt. Wij geven inzicht.

Je kiest niet voor harder werken.
Je kiest voor slimmer werken.

Je wilt grip op je bedrijf. Inzicht in je koeien.
En de ruimte om vooruit te kijken.

Met **Nedap Koe monitoring** weet je eerder
wat er speelt.

Zo neem jij betere beslissingen, voorkom je
verrassingen en houd je tijd over voor wat echt
belangrijk is: ondernemen.

**Jij bouwt aan de toekomst van je bedrijf.
Wij zorgen voor de inzichten die je daarbij
verder helpen.**

Bloemen die bloeien voor boer én biodiversiteit

PROJECT

Op Hoeve Vredeveld in Lelystad groeien tussen de reguliere biologische akkerbouwgewassen ook droogbloemen en verse bloemen. Op een halve tot één hectare staan meer dan 25 verschillende soorten. Voor BoerNatuurlijk-ambassadeur Paul Groot is de teelt een mooi voorbeeld van hoe landbouw, natuur en economie samen kunnen gaan.

Tekst: Christel Klok Beeld: Koos Groenewold en Paul Groot

Paul runt samen met zijn vader en broer de biologische akkerbouw van het familiebedrijf en is ambassadeur van het NAJK-project BoerNatuurlijk. De bloementeel is een van de manieren waarop het bedrijf werkt aan natuurinclusieve landbouw.

Wie langs het bloemenperceel loopt, ziet een grote variatie aan soorten. Er worden meer dan 25 verschillende bloemen en siergrassen geteeld. Op het perceel groeien onder andere ridderspoor in verschillende kleuren, strobloemen, amaranthus, carthamus, hazenstaart, phalaris, panicum, craspedia en nigella. "Doordat we zoveel verschillende soorten telen, staat er vanaf het voorjaar tot ver in de zomer altijd wel iets in bloei", vertelt Paul.

Voedsel voor insecten

Die lange bloeiperiode is waardevol voor insecten. Veel akkerbouwgewassen bloeien maar kort, terwijl bijen, hommels en vlinders op het bloemenperceel langere tijd nectar en stuifmeel kunnen vinden. Ook nuttige insecten die een belangrijke rol spelen bij de natuurlijke bestrijding van plagen, zoals gaasvliegen en zweefvliegen, komen erop af. Omdat de bloemen volledig biologisch worden geteeld, kunnen deze insecten zich optimaal ontwikkelen.

Een bloeiende akkerrand

Het bloemenperceel werkt eigenlijk als een brede, bloeiende akkerrand. Soorten die je normaal nauwelijks op een akkerbouwbedrijf ziet, krijgen er de ruimte. Tegelijkertijd zorgen de verschillende bloemen en siergrassen voor meer kleur en variatie in het agrarische landschap. Een kleurrijk perceel met een duidelijke meerwaarde voor natuur én landbouw.

**"Je ziet hoeveel leven zo'n
bloemenperceel aantrekt."**

Van bloem naar droogbloem

Na de bloei houdt de waarde van het gewas niet op. De bloemen worden geoogst en een deel wordt gedroogd. Vervolgens worden ze als droogbloemen verkocht. Zo levert het perceel niet alleen tijdens de bloei iets op voor de biodiversiteit, maar ontstaat er uiteindelijk ook een bijzonder biologisch eindproduct. "Dat is voor ons een mooie combinatie. Terwijl de bloemen op het land staan, profiteren allerlei insecten ervan. Daarna kunnen wij ze oogsten, drogen en verkopen."

Natuur die iets oplevert

Juist die combinatie vindt Paul waardevol. "Veel natuurinclusieve maatregelen kosten geld en leveren niet altijd direct iets op. Bij de bloemen kunnen we iets doen voor de biodiversiteit én een mooi biologisch product verkopen." Dat maakt de bloementeel voor het bedrijf een interessante vorm van natuurinclusieve landbouw.

Kijken wat bij je bedrijf past

Paul benadrukt dat bloementeel niet voor ieder akkerbouwbedrijf de oplossing is. Het gaat er volgens hem om te kijken welke maatregelen passen bij je eigen bedrijf. Dat sluit aan bij zijn boodschap als BoerNatuurlijk-ambassadeur: zelf proberen en ontdekken wat werkt. "Niet omdat de buurman het doet, maar omdat jij erachter staat."

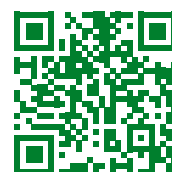

Young Agrifirm Voor boeren die vooruit willen.

Jonge boeren staan aan het begin van grote keuzes: bedrijfsovername, verduurzaming, digitalisering en het vinden van hun plek in een sector vol vooruitgang. **Young Agrifirm** is er voor jou – een netwerk van jonge agrarische ondernemers die samen bouwen aan een toekomstbestendige landbouw.

Als lid krijg je toegang tot kennis, tools en mensen die je verder helpen. Denk aan inspirerende masterclasses, bedrijfs-bezoeken, het Jonge Ondernemers Ontwikkel Programma (JOOP) van Young Agrifirm en een podium om jouw stem te laten horen binnen de coöperatie én het publieke debat.

Je leert van anderen, deelt je visie en krijgt grip op je toekomst. **Want boeren met toekomst beginnen vandaag al.**

Scan de QR-code of ga naar www.agrifirm.nl/young-agrifirm en ontdek wat Young Agrifirm voor jou kan betekenen.

Kwaliteitsuien in de bewaring

Na het teeltseizoen volgt in augustus en september de oogstperiode van de zaaiuien. Sommige telers kiezen voor levering afland maar het merendeel van de telers kiest ervoor om de uien op te slaan in de schuur. Wat komt erbij kijken om goede gezonde uien te bewaren en hoe bepaal je de kwaliteit? Daar gaan we in onderstaand artikel dieper op in.

Oogstkwaliteit

Kwaliteit in de schuur begint al op het veld. Om goede uien voor een langere periode te kunnen bewaren zijn er een aantal zaken van belang tijdens het oogsten. Voor een goede huidkwaliteit is het belangrijk om de uien niet volledig te laten afsterven in het veld. Rooi de uien als er nog ongeveer 40% groen loof op zit. Dit bevordert de bewaarkwaliteit en een goede huidvastheid. Daarnaast is het ook essentieel de uien niet te kort te klappen. Door invalsporen kunnen bacteriën en schimmels vrij spel krijgen. Ook beschadigingen die tijdens het rooien ontstaan leveren risico's voor de bewaring. Een ander gevaar is zonnebrand. Bij hele warme dagen en een UV van 7 of hoger is het advies om niet te rooien en/of de uien te laden. Deze omstandigheden kunnen namelijk zonnebrand veroorzaken, wat later in de bewaring tot uiting komt.

Inschuren en drogen

Laat de uien na het rooien nooit te lang op het zwad liggen. De gedachte dat de uien dan alvast drogen op het veld gaat helaas niet op. Want wat je overdag droogt, wordt door dauwvorming in de avond/nacht weer teniet gedaan. Laat de uien daarom niet langer dan 2-3 dagen op het zwad liggen. Na het inschuren is het belangrijk om de uien goed en voldoende te ventileren. Bij erg vochtige omstandigheden is het verstandig om er een kachel erbij te plaatsen voor een snellere en betere droging. Controleer regelmatig of de uien droog zijn en stop niet te snel met ventileren. Vanuit praktijkervaring zeggen we altijd dat de uien droog zijn als ze knisperen als je eroverheen loopt. Zelfs als er met een bewaarcomputer wordt gewerkt die veel informatie geeft over temperatuur, relatieve luchtvochtigheid (RV) etc. is het van belang dat de uien visueel worden geïnspecteerd. Ook is het goed om daarbij regelmatig wat uien door te snijden om te zien hoe de interne kwaliteit is. Let hierbij op eventuele schimmelvorming, bacterie of schot in de uien. Als je één van deze zaken vindt dient er actie te worden ondernomen. Bij problemen met schimmels (bijv. Fusarium) en bacterie kan meer ventileren een optie zijn om de besmette uien leeg te "blazen" zodat deze niet gaan lekken en andere uien besmeuren.

Bij (beginnend) schot dient de partij in overleg met de afnemer sneller te worden afgeleverd.

Uiencheck in hotbox

Sinds een aantal jaren heeft De Groot en Slot een Hotbox geïnstalleerd als extra service voor de uientelers. Een Hotbox is een ruimte met een constante temperatuur van 27-28 °C en een relatieve luchtvochtigheid van ruim 95%. Onder deze warme en vochtige omstandigheden komen eventueel aanwezige schimmels of bacteriën in de ui snel tot ontwikkeling. De werkwijze is als volgt: wij halen bij een teler uit de schuur 100 uien op. Deze uien gaan gelabeld met naam, ras etc. in een kistje dat voor een periode van drie weken in de Hotbox wordt gezet. Hierna worden de uien uit de Hotbox gehaald om ze te beoordelen. Alle 100 uien worden machinaal doorgesneden en beoordeeld. Het percentage uien waaraan iets mankeert (schimmel, waternavel, bacterie) wordt gefotografeerd en de gegevens worden in een systeem ingevoerd. De uitslag wordt daarna zo snel mogelijk met de teler gecommuniceerd. Het belang van de Hotbox is dat je binnen drie weken een eerste check hebt van de kwaliteit van de uien op dat moment. Het is een graadmeter of de uien geschikt zijn voor langere bewaring of niet. Met de uitslag van de Hotbox kan een teler zijn afzetstrategie bepalen.

Ook interessant voor NAJK-leden!

NAJK-leden mogen zeker ook gebruik maken van de Hotbox-service. Als het georganiseerd kan worden om meerdere monsters op te halen, bijvoorbeeld ook van de burens, dan zijn jullie welkom om samen met ons de uien te komen beoordelen op het moment dat ze uit de Hotbox komen. Dit levert een mooi en leerzaam moment op om zelf te beoordelen hoe de kwaliteit van de uien is.

Bij interesse of vragen hierover, neem contact op met Peter Vroegindeweij (Teamleider Verkoop) 06-21819337.

Save the dates voor 2026!

Ontmoet jouw contacten en breid je **netwerk** uit op de drie **toonaangevende vakbeurzen** van de agrarische sector!

Naomi de Rijk

Leeftijd: 25 jaar

Morgen zit je weer samen aan tafel

Het is maandagavond en ik neem een slokje van m'n bier. Tegenover mij kijkt mijn huisgenoot peinzend uit het raam. Ik kan zijn hersens hier bijna horen kraken. Waar hij net nog voluit vertelde over zijn visie voor de sector, kan hij nu iets minder makkelijk op de juiste woorden komen. "Weet je wat het verschil is, bij familie kun je geen afscheid nemen van de samenwerking." Ik knik. "Soms zit je diep in de shit, maar je zit aan het einde van de dag wel weer samen aan de eettafel of tegenover elkaar op een verjaardag". Ik geef hem gelijk.

Ons gesprek startte met de vraag hoe hij keek naar samenwerkingen in de agrarische sector. Ideeën voor een column schieten me normaal gesproken zo te binnen, maar deze keer bleef het wat langer stil in mijn hoofd. Het thema samenwerking is geen moeilijk thema, zelfs vanzelfsprekend voor de agrarische sector. Maar des te lastiger is het om iets te schrijven wat boeit en geen verhaal van twaalf in een dozijn. Vandaar dat ik besloot eens om mij heen te vragen aan de jonge boeren in mijn omgeving.

Het eerste deel van het gesprek kwam als vanzelf. Er zijn veel soorten samenwerkingen in de agrarische sector. Mijn huisgenoot steekt van wal: "Een technische samenwerking, bijvoorbeeld op het gebied van jongveeopfok of grondbeheer. Je hebt een overeenkomst, doet allebei waar je goed in bent of plezier van hebt en je werkt aan een gezamenlijk doel." Dat is meer dan alleen een financiële transactie. Je begint misschien met verschillende belangen, maar zodra de overeenkomst start, werk je aan hetzelfde doel.

Dan heb je nog de samenwerkingen die niet op papier staan of over geld gaan. Ik las laatst dat we vaker moeten koffiedrinken met onze 'samenwerkers'. Het ging niet over medewerkers of bedrijfsrelaties, maar die mensen die met één belletje op de stoep staan. De buurmeisjes die de kalfjes komen voeren, je maat die even helpt uitschuren, de vrienden die komen opdagen als er gehooibouwd moet worden. Eigenlijk zijn dat de samenwerkingen die onze bedrijven een plek geven in de maatschappij.

Het gesprek verschuift naar samenwerking tussen de sector en de politiek. "Waarom is er zoveel polarisatie, als we allemaal werken

aan hetzelfde doel? Boeren voelen zich niet gehoord en begrepen. Alles wat de overheid nu zegt gaat bij boeren het verkeerde keelgat in. En andersom moet de overheid nu beleid maken voor boze boeren." Misschien zit daar precies het probleem. We praten alsof we tegenover elkaar staan, terwijl samenwerken juist begint bij erkennen dat je elkaar nodig hebt. Ook binnen de sector wordt er niet altijd één vuist gemaakt. Een samenwerking ga je niet aan omdat je hetzelfde kunt. 'Ik kan dat niet, jij kan dat wel, dus ik ga met jou samenwerken.' Maar ben je bereid om compromissen te sluiten om elkaar te versterken in de verschillen?

Als het gaat over samenwerking met familie binnen het familiebedrijf, wordt het gesprek stiller. Ik heb gemerkt dat ik goed met vrienden over dit onderwerp kan praten. We hebben allemaal ons eigen verhaal en worstelingen, maar door die te delen worden ze lichter. Het helpt om gedachten hardop uit te spreken.

Juist bij familie wordt samenwerken ingewikkeld. Een meningsverschil houdt niet op zodra je de staldeur dichttrekt. "Als ik de samenwerking stop met de veehandelaar die ook mijn vriend is, is dat al lastig. Maar bij familie zit zoveel meer emotie, dat voelt bijna als scheiden." Om te voorkomen dat het zover komt, is communicatie belangrijk. Je gaat een overeenkomst aan, waarbij je nog duidelijker je doelen en grenzen moet aangeven.

Mijn huisgenoot neemt nog een slok van zijn bier. Misschien zit daar uiteindelijk wel de kern. Samenwerken is niet moeilijk als alles goed gaat en iedereen hetzelfde wil. Het wordt pas samenwerken als belangen botsen, emoties oplopen en je toch besluit het gesprek met elkaar te blijven voeren. Zeker bij familie. Want morgen zit je gewoon weer samen aan tafel. ☑

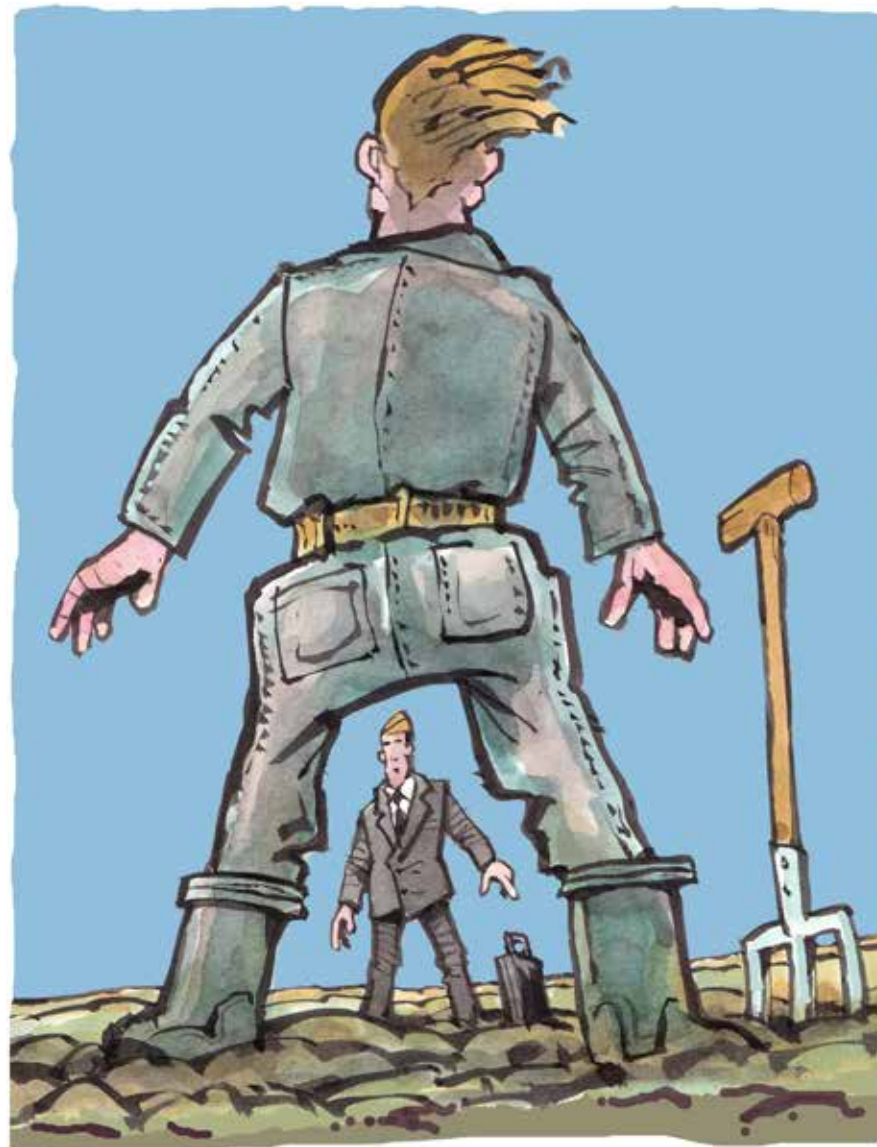
De volgende stap: afspraken waarmaken

Voor veel mensen voelt de zomer als het einde van een intensieve periode van overleg. Voor jonge boeren en tuinders begint het belangrijkste deel juist nu. De hoofdlijnen van veel plannen liggen vast, maar de komende maanden wordt duidelijk hoe deze uitwerken op het boerenerf. Juist die uitwerking bepaalt of ondernemers daadwerkelijk kunnen investeren, verduurzamen en hun bedrijf met vertrouwen kunnen voortzetten.

Tekst: Sophie van de Water (adviseur Bestuurlijke Zaken bij NAIK) **Beeld:** Henk van Ruitenbeek

Dat vertrouwen staat of valt met duidelijke afspraken én een overheid die die afspraken ook nakomt. De recente ontwikkelingen in Noord-Brabant maken duidelijk hoe belangrijk dat is. Het voornemen om bestaande natuurvergunningen in te trekken zorgt niet alleen voor grote onzekerheid bij de betrokken ondernemers, maar roept ook een principiële vraag op: hoeveel zekerheid biedt een vergunning nog als deze achteraf kan worden ingetrokken? Voor NAIK raakt dat de rechts-

zekerheid van ondernemers in heel Nederland. Juist daarom wordt de komende periode zo belangrijk. Zowel binnen het Hoofdlijnenconvenant Gewasbescherming als voor het stikstofpakket worden de komende maanden de normen, regels en ondersteunende maatregelen verder uitgewerkt. Daarmee verschuift de discussie van hoofdlijnen naar de praktijk. Juist in deze fase wil NAIK ervoor zorgen dat beleid niet alleen ambitieus is, maar ook uitvoerbaar wordt op het erf.

Goede plannen vragen ook om goede randvoorwaarden

De grote maatschappelijke opgaven vergen de komende jaren forse investeringen op het boerenerf. Zonder passende financiële randvoorwaarden dreigt juist de jonge generatie die de transitie moet uitvoeren vast te lopen. Naast inhoudelijke afspraken blijft ook de financiële kant van de transitie veel aandacht vragen. De komende jaren worden grote investeringen gevraagd op het gebied van verduurzaming, innovatie, emissiereductie en dierwaardigheid. Dat roept om een overheid die niet alleen ambities uitspreekt, maar ook investeringen daadwerkelijk mogelijk maakt. Zonder passende financiële randvoorwaarden dreigt de transitie vast te lopen, juist bij de jonge ondernemers die de toekomst van de sector vormen. Daarom blijft NAIK zich inzetten voor betere fiscale randvoorwaarden voor jonge boeren en tuinders. Zo pleiten we voor een belastingvrije vestigingssteun, zodat deze regeling daadwerkelijk bijdraagt aan een goede start na bedrijfsovername. Ook zetten we in op uitbreiding van de MIA- en Vamil-regelingen en een toegankelijker Investeringsfonds Duurzame Landbouw, zodat ondernemers makkelijker kunnen investeren in de verduurzaming van hun bedrijf. NAIK ziet kansen voor een moderne variant van de voormalige Tante

Agaath-regeling. Daarmee kan ook privaat kapitaal beter worden ingezet om jonge ondernemers te helpen investeren in de toekomst van hun bedrijf. Zeker nu ondernemers steeds vaker worden gevraagd om grote investeringen te doen in onder meer emissiereductie, innovatie en dierwaardigheid, is een bredere toegang tot financiering essentieel. NAIK vraagt aandacht voor het behoud van fiscale regelingen die belangrijk zijn voor grondmobiliteit en bedrijfsvoornamen, zoals de landbouwvrijstelling en de cultuurgrondvrijstelling. Deze regelingen spelen een belangrijke rol bij bedrijfsontwikkeling, gebiedsprocessen en de overdracht van bedrijven aan de volgende generatie. Het afbouwen van dergelijke instrumenten maakt investeren en bedrijfsovername juist ingewikkelder, terwijl de behoefte aan jonge ondernemers groter is dan ooit. De komende periode worden verschillende fiscale regelingen opnieuw tegen het licht gehouden. Voor NAIK is dat het moment om duidelijk te maken dat fiscale instrumenten geen doel op zich zijn, maar een randvoorwaarde om de grote maatschappelijke opgaven waar de landbouw voor staat ook daadwerkelijk mogelijk te maken. Wie jonge boeren vraagt de landbouw van morgen vorm te geven, moet ook zorgen dat investeren in die toekomst financieel mogelijk blijft.

Van afspraken naar uitvoering

Een van de dossiers die na de zomer verder vorm krijgt, is het Hoofdlijnenconvenant Gewasbescherming. Met de ondertekening van het convenant is een belangrijke stap gezet richting een toekomstbestendige gewasbescherming. Maar de inhoudelijke uitwerking moet nu plaatsvinden. Voor NAIK blijft daarbij één uitgangspunt centraal staan: verduurzaming kan alleen slagen als ondernemers ook de ruimte houden om te ondernemen. Dat betekent dat maatregelen uitvoerbaar moeten zijn in de praktijk, innovaties beschikbaar moeten komen en ondernemers kunnen rekenen op voldoende rechtszekerheid en een eerlijk handelingsperspectief. Zoals je op pagina 27 ook al kon lezen wordt de komende maanden samen met de convenantpartijen gewerkt aan een verdere invulling van deze afspraken. De uitwerking moet er uiteindelijk toe leiden dat ondernemers hun gewassen gezond kunnen blijven telen én tegelijkertijd de milieudoelen kunnen behalen. Alleen dan ontstaat een duurzaam systeem dat ook in de praktijk werkt.

Stikstof: van plannen naar perspectief

Ook de Taskforce Landbouw, Natuur en Stikstof gaat een nieuwe fase in. De hoofdlijnen zijn bekend, maar de uitwerking moet de komende maanden plaatsvinden. Daarbij verschuift de aandacht van alleen de melkveehouderij naar de andere dierlijke sectoren. Juist dan is het belangrijk dat de belangen van jonge boeren uit alle sectoren goed worden meegenomen. De recente ontwikkelingen in Brabant onderstrepen daarbij hoe belangrijk een betrouwbaar vergunningensysteem is. Wanneer bestaande natuurvergunningen kunnen worden ingetrokken, raakt dat niet alleen de betreffende ondernemers, maar de rechtszekerheid van agrarisch ondernemers in heel Nederland. Zonder vertrouwen in vergunningverlening

ontbreekt de basis onder investeringen, bedrijfsontwikkeling en verduurzaming. Voor NAIK verandert daarom de inzet niet. De plannen kunnen alleen succesvol zijn wanneer ze ondernemers daadwerkelijk perspectief bieden. Dat begint bij een juridisch houdbaar systeem voor vergunningverlening. Daarnaast blijft NAIK zich inzetten voor een oplossing voor PAS-melders en interimers, voldoende ontwikkelruimte voor ondernemers die willen verduurzamen en een systeem waarin doelsturing centraal staat. Ondernemers moeten worden beloofd voor de resultaten die zij behalen, in plaats van te worden geconfronteerd met generieke maatregelen die onvoldoende rekening houden met verschillen tussen bedrijven.

Van hoofdlijnen naar uitwerking

De komende maanden wordt het maatregelenpakket voor landbouw, natuur en stikstof verder uitgewerkt. De uiteindelijke normen bepalen straks hoeveel ruimte ondernemers daadwerkelijk houden om hun bedrijf verder te ontwikkelen. Voor NAIK blijft het belangrijk om de belangen van jonge boeren en tuinders onder de aandacht te brengen. Daarom benadrukt NAIK dat de plannen alleen kunnen slagen wanneer ondernemers niet alleen opgaven krijgen, maar ook de ruimte en middelen om deze waar te maken. Daarbij blijft vergunningverlening een absolute randvoorwaarde. Jonge boeren moeten weten waar zij aan toe zijn voordat zij investeren in verduurzaming of bedrijfsontwikkeling. Rechtszekerheid is geen luxe, maar de basis onder iedere investering. Zeker jonge ondernemers kunnen grote investeringen alleen doen wanneer vooraf duidelijk is waar zij juridisch aan toe zijn. Ook grondgebondenheid blijft een belangrijk onderwerp. NAIK zet zich in voor een

uitvoerbare invulling die rekening houdt met regionale verschillen en ondernemers voldoende ruimte biedt om hun bedrijf verder te ontwikkelen. Daarnaast blijft zonering een belangrijk aandachtspunt. Gebiedsgerichte maatregelen moeten ruimte bieden voor maatwerk en gebiedsprocessen. De prestaties van een ondernemer moeten leidend zijn, niet uitsluitend de ligging van het bedrijf. Alleen zo ontstaat een aanpak die draagvlak heeft én daadwerkelijk uitvoerbaar is. NAIK blijft benadrukken dat verduurzaming alleen kans van slagen heeft wanneer daar wederkerigheid tegenover staat. Van jonge boeren en tuinders wordt veel gevraagd. Daar moeten duidelijke afspraken, een betrouwbare overheid en voldoende ontwikkelruimte tegenover staan. Van ondernemers mag best wat worden gevraagd, maar alleen wanneer overheid, keten en maatschappij ook hun verantwoordelijkheid nemen.

Ook in Brussel wordt gewerkt aan de toekomst

De lobby van NAIK speelt zich niet alleen af in Den Haag. Ook in Brussel worden de komende maanden belangrijke keuzes gemaakt die direct van invloed zijn op jonge boeren en tuinders. Denk aan de verdere uitwerking van de Europese Livestock Strategy, het Fertilizer Action Plan en de voorbereidingen op het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Voor NAIK blijft generatievernieuwing daarbij een belangrijk uitgangspunt.

De lobby gaat door

De komende maanden wordt duidelijk of de plannen uit Den Haag ook daadwerkelijk uitvoerbaar zijn op het boerenerf. Juist daarom blijft NAIK zich inzetten voor beleid dat niet alleen ambitieus is op papier, maar ook werkt in de praktijk. Want uiteindelijk is niet de hoogte van een doel bepalend, maar de vraag of jonge boeren en tuinders de ruimte krijgen om dat doel daadwerkelijk te realiseren.

UIT ALLE HOEKEN

De provinciale AJK's vormen de schakel tussen de lokale AJK's en NAJK. Via 'Uit alle hoeken' houden we jullie op de hoogte van het laatste nieuws binnen de provincies.

Vacature: word project-medewerker bij BAJK!

Wil jij impact maken voor jonge boeren en tuinders in Brabant? Ben jij organisatorisch sterk, vind je het leuk om mensen te verbinden en krijg je energie van actuele maatschappelijke thema's? Zoek je een functie die je goed kunt combineren met je eigen bedrijf, studie of andere baan? Dan zoekt BAJK jou! [K](#)

Kijk op www.bajk.nl voor meer informatie of scan de QR-code.

HAKJ verwelkomt vier nieuwe bestuurders

Tijdens de ALV in mei nam HAKJ na vijf jaar bestuurswerk afscheid van Lotte, die onder meer interim-voorzitter was. Anjo van der Maas, Lisa van Diepen, Siem Vlaanderen en Arwout Beukers traden toe tot het bestuur. Arwout werd tijdens de vergadering direct verkozen tot nieuwe voorzitter. Neem een kijkje op de socials van HAKJ om de nieuwe bestuurders te leren kennen! [K](#)

AJF 'springt' naar een nieuwe visie

Dit voorjaar heeft AJF haar visie herzien, met input van haar leden. Deze gezamenlijke koers helpt AJF verder in hun missie richting de Provinciale Statenverkiezingen. Tijdens de partnerdag werd de vernieuwde visie gedeeld en gingen ze samen 'de Greiden' in voor een Friese traditie: polsstokspringen. Een mooie zomermiddag met veel gelach, goede gesprekken en verbinding met elkaar. [K](#)

Directe lijn tussen provincie Gelderland en GAJK

Minimaal drie keer per jaar spreekt GAJK met Harold Zoet van de BBB in de provincie Gelderland. Zo blijven we in contact met de provincie en is GAJK het aanspreekpunt voor jonge boeren van de toekomst in Gelderland. Daarnaast krijgt het bestuur de mogelijkheid om in te spreken op provinciale zaken, zoals voorzitter Mart Wagevoort deze zomer deed over de zorgen rondom het nieuwe beleidskader land- en tuinbouw. [K](#)

DAJK

Een dag vol leren, verbinden en varen

Het DAJK-bestuur volgde gezamenlijk een communicatietraining. Tijdens deze cursus kregen de bestuursleden meer inzicht in verschillende communicatiestijlen én in hun eigen manier van communiceren. Aan de hand van herkenbare praktijksituaties oefenden zij hoe je jouw communicatiestijl effectief inzet in gesprekken. Na het leerzame ochtendprogramma ging het bestuur het water op voor een gezellige middag varen over de Friese meren. [K](#)

Advertentie

ABZ
DIERVOEDING

Wij staan achter ons voer!

Wij zijn ABZ Diervoeding, een ambitieuze en landelijk opererende coöperatie met een productie van 950.000 ton diervoeding. Op basis van onze kennis en ervaring maken wij de beste pluimveevoeders, varkensvoeders en rundveevoeders voor onze klanten. Onze betrokken medewerkers werken nauw samen om kennis te delen en onze klanten optimaal te adviseren. Dat noemen wij: **Het beste dichtbij!**

Ook klaar voor het echte werk?
Bekijk jouw mogelijkheden:

www.ABZdiervoeding.nl/werken-bij-abz

FAJK gaat het land op met Koppert

FAJK-leden brachten een leerzaam bezoek aan het Koppert Outdoor Experience Center in Dronten. Thomas Bokdam vertelde over Koppert en gaf uitleg over biologische oplossingen tegen onder andere bonenvlieg, uienvlieg, trips en fusarium. Daarna gingen de leden het land op om verschillende proeven en resultaten in de praktijk te bekijken. De geslaagde avond werd afgesloten met een gezellige borrel. [K](#)

Geld terug voor je duurzame stap

Rabo MKB Duurzaamheidsbijdrage

Jij bent als ondernemer een belangrijke schakel op weg naar een duurzamer Nederland. Hiermee helpen we je graag een stap vooruit. Daarom stellen wij €100 miljoen ter beschikking om het MKB in Nederland te helpen verduurzamen en jouw duurzame ambities te realiseren.

Ben je zakelijk klant bij ons? Dan kun je eenmalig 12,5% op het factuurbedrag van je duurzame investering terugvragen, tot wel €10.000.

Check onze voorwaarden en vraag nu je voordeel aan via [rabo.nl/mkb-duurzaamheidsbijdrage](https://www.rabo.nl/mkb-duurzaamheidsbijdrage).

de coöperatieve Rabobank